

Структура и съдържание на държавния образователен стандарт за общообразователната подготовка

Държавният образователен стандарт за общообразователна подготовка е съвкупност от изисквания за резултатите от обучението по всеки общообразователен учебен предмет и определя компетентностите - знания, умения и отношения, които се очакват като резултати от обучението по учебния предмет в края на всеки етап от съответната степен на образование, както следва:

1. български език и литература (приложение № 1);
2. чужд език (приложение № 2);
3. математика (приложение № 3);
4. компютърно моделиране (приложение № 4);
5. компютърно моделиране и информационни технологии (приложение № 5);
6. човекът и обществото (приложение № 8);
7. история и цивилизации (приложение № 9);
8. география и икономика (приложение № 10);
9. гражданско образование (приложение № 12);
10. родинознание (приложение № 13);
11. човекът и природата (приложение № 14);
12. биология и здравно образование (приложение № 15);
13. физика и астрономия (приложение № 16);
14. химия и опазване на околната среда (приложение № 17);
15. музика (приложение № 18);
16. изобразително изкуство (приложение № 19);
17. технологии и предприемачество (приложение № 20);
18. физическо възпитание и спорт (приложение № 21).

Структурата на държавния образователен стандарт за всеки общообразователен учебен предмет включва:

1. степен и етап на образование;
2. специфични цели на обучението по учебния предмет в съответния етап;
3. области на компетентности, очаквани резултати от обучението (знания, умения и отношения) и връзката им с отделни ключови компетентности.

Изискванията за резултатите от обучението по учебния предмет чужд език се разработват съгласно общите нива на компетентност, определени от Общата европейска езикова рамка, съотнесени в тяхната последователност към всички етапи и степени на образование съобразно вида на училището и спецификата на обучението.

**ИЗИСКВАНИЯ ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ОБУЧЕНИЕТО
ПО УЧЕБНИЯ ПРЕДМЕТ БЪЛГАРСКИ ЕЗИК
КОМПОНЕНТ *БЪЛГАРСКИ ЕЗИК***

СТЕПЕН НА ОБРАЗОВАНИЕ: ОСНОВНА	ЕТАП: НАЧАЛЕН
---------------------------------------	----------------------

СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ПРЕДМЕТА В СЪОТВЕТНИЯ ЕТАП

- Овладяване на основни правила на българския книжовен език
- Формиране на умения за уместна употреба на езикови средства в различни комуникативни ситуации
- Формиране на умения за четене и разбиране на текстове, функциониращи в комуникативната практика
- Формиране на умения за създаване на текстове, свързани с различни комуникативни цели и конкретни ситуации

ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТ, ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО (ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И ОТНОШЕНИЯ) И ВРЪЗКАТА ИМ С ОТДЕЛНИ КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНТНОСТИ

1	Компетентности в областта на българския език
2	Умения за общуване на чужди езици
3	Математическа компетентност и основни компетентности в областта на природните науки и на технологиите
4	Дигитална компетентност
5	Умения за учене
6	Социални и граждански компетентности
7	Инициативност и предприемчивост
8	Културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество
9	Умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт

Област на компетентност	Знания, умения и отношения <i>В резултат на обучението ученикът:</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Езикови компетентности	Разграничава звук и буква в състава на думата.	X	X	X		X				
	Разграничава звуковите единици на езика и техни признаци.	X	X							
	Разграничава сричките в думата, включително ударената сричка.	X	X							

[illegible]

	Образува различни по цел на изказване и по състав изречения в зависимост от комуникативната ситуация.	X	X	X			X	X	X	
	Оформя пунктуационно правилно простите изречения.	X				X				
Комуникативноречевии компетентности	Използва речевия етикет при поздравления и обръщения.	X			X		X	X	X	
	Прилага правилата за речева учтивост (благодарност, молба, съгласие, несъгласие).	X	X				X	X	X	
	Ориентира се в комуникативноречевата ситуация (Кой говори? На кого говори? Защо? Кога? Как? Къде?).	X		X			X	X	X	
	Уместно употребява езикови и неезикови средства според комуникативната ситуация.	X		X	X		X	X		X
	Коментира факти и идеи от свой и от чужд текст.	X		X			X		X	X
	Прави умозаклучения и изводи, свързани със съдържанието, с езика и със структурата на текста.	X		X			X	X	X	X
	Търси и извлича конкретна информация от художествен и от нехудожествен текст.	X		X		X			X	X
	Изразява собствено мнение и го аргументира с оглед на ситуацията на общуване.	X		X		X		X		X
	Осмисля зададената тема на текста за съчинение и се придържа към нея при писане.	X						X		
	Разбира връзката между темата и заглавието на текста.	X								
	Пише под диктовка текст в съответствие с изучените правописни правила.	X	X	X		X				

Създава текст, чрез който преразказва подробно или сбито съдържанието на чужд художествен/нехудожествен повествователен текст.	X								X
Създава кратки текстове: поздравителна картичка, съобщение, покана, писмо.	X			X	X		X	X	X
Съчинява текст: описание, по преживявана случка, по въображение, по словесна опора, по картина или по серия от картини.	X				X		X		X
Редактира свой и чужд текст.	X			X	X				
Практически прилага правила за общуване в интернет и чрез електронни средства.	X	X	X	X	X		X	X	X

**ИЗИСКВАНИЯ ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ОБУЧЕНИЕТО
ПО УЧЕБНИЯ ПРЕДМЕТ БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА
КОМПОНЕНТ *БЪЛГАРСКИ ЕЗИК***

СТЕПЕН НА ОБРАЗОВАНИЕ: ОСНОВНА	ЕТАП: ПРОГИМНАЗИАЛЕН
---------------------------------------	-----------------------------

СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ПРЕДМЕТА В СЪОТВЕТНИЯ ЕТАП

- Овладяване на основни езикови правила
- Придобиване на знания за системата и за структурата на българския език с цел разширяване на обема от езикови ресурси в речта на ученика
- Изграждане на умения за създаване и за възприемане на текстове, често използвани в речевата практика на ученика

ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТ, ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО (ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И ОТНОШЕНИЯ) И ВРЪЗКАТА ИМ С ОТДЕЛНИ КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНТНОСТИ

1	Компетентности в областта на българския език
2	Умения за общуване на чужди езици
3	Математическа компетентност и основни компетентности в областта на природните науки и на технологиите
4	Дигитална компетентност
5	Умения за учене
6	Социални и граждански компетентности
7	Инициативност и предприемчивост
8	Културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество
9	Умения за подкрепа на устойчивото развитие, за здравословен начин на живот и спорт

Област на компетентност	Знания, умения и отношения В резултат на обучението ученикът:	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Социокултурни компетентности	Разбира зависимостта на езиковите средства от речевата ситуация и ги използва в съответствие с нея.	X			X		X			
	Разпознава вида на текста според сферата на общуване.	X			X		X			
	Владее речевия етикет при публично общуване.	X			X		X			
	Разказва, преразказва, описва, задава въпроси и дава отговори по поставена от друг или по избрана от него тема.	X			X	X	X			
	Изразява твърдения и се аргументира.	X				X	X			
	Търси, извлича, подбира и използва информация от различни видове текст и от различни информационни източници за решаване на комуникативни задачи.	X			X	X	X			
	Разбира инструкции и работи по зададен модел в училищна и в извънучилищна среда.	X			X	X	X			
Езикови компетентности	Познава видовете текст - описание, повествование, разсъждение.	X			X		X			
	Познава и прилага книжовни езикови правила.	X			X					
	Открива и редактира езикови грешки.	X			X					
	Владее езикови средства, свързани с фонетични, с морфологични, със синтактични и с лексикални явления, и ги използва уместно в речевата практика.	X			X		X			
	Служи си с разнообразни синтактични конструкции и използва синонимни варианти според целта на общуване.	X			X		X			
Комуникативни компетентности	<i>Слушане</i> Умее да изслушва и да сравнява различни мнения при участие в диалог и в дискусия.	X					X			

	Разбира смисъла на познат и на непознат текст при слушане с определена комуникативна задача.	X			X	X	X				
	<i>Четене</i> Разбира смисъла на познат и на непознат текст при четене с определена комуникативна задача.	X			X	X	X				
	Изработва план на текст с определена комуникативна задача.	X			X	X	X				
	<i>Говорене</i> Спазва правилата на книжовния изговор.	X					X				
	Поставя логическо ударение, като се съобразява с определена комуникативна цел.	X					X				
	Участва в диалог и в дискусия, умее да оспори мнение, различно от своето, като проявява толерантност и учтивост в общуването.	X			X		X				
	Създава в устна форма: - текст за представяне и текст за самопредставяне - отговор на научен въпрос, отговор на житейски въпрос и отговор на нравствен въпрос.	X	X		X	X	X				
	<i>Писане</i> Планира, структурира, композира и графично оформя текста, който създава.	X			X						
	Спазва изучените книжовни езикови правила. Използва уместно езикови средства.	X			X						
	Има формирани правописни навици по отношение на често употребявани думи и на думи от терминологичната лексика.	X			X						
	Редактира текст.	X			X						
	Създава в писмена форма: - текст за представяне и текст за самопредставяне - обява, покана - план на текст - отговор на научен въпрос, отговор на житейски въпрос и отговор на нравствен въпрос.	X	X		X	X	X				

**ИЗИСКВАНИЯ ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ОБУЧЕНИЕТО
ПО УЧЕБНИЯ ПРЕДМЕТ БЪЛГАРСКИ ЕЗИК
КОМПОНЕНТ ЛИТЕРАТУРА**

СТЕПЕН НА ОБРАЗОВАНИЕ: **ОСНОВНА**

ЕТАП: **НАЧАЛЕН**

СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ПРЕДМЕТА В СЪОТВЕТНИЯ ЕТАП

- Формиране на начални умения за възприемане, за осмисляне и за разграничаване на литературно и анонимно/фолклорно произведение, на художествен текст и на нехудожествен текст
- Формиране на умения за четене и разбиране на значими произведения от българската и световната класика в литературата за деца и с образци на фолклора
- Овладяване на някои основни литературни понятия
- Овладяване на знания, умения и отношения, свързани със: общочовешките ценности и националната идентичност
- Стимулиране на читателски интереси към литературата за деца

ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТ, ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО (ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И ОТНОШЕНИЯ) И ВРЪЗКАТА ИМ С ОТДЕЛНИ КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНТНОСТИ

Област на компетентност	Знания, умения и отношения <i>В резултат на обучението ученикът:</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Литературни компетентности	Разграничава художествен и нехудожествен текст; стихотворна и нестихотворна реч; повествование, описание, разсъждение; диалог и монолог.	X				X				
	Различава произведения от различни литературни и фолклорни видове, представени в учебното съдържание (<i>приказка, разказ, стихотворение, басня, легенда, народна песен, гатанка, пословица</i>).	X				X				X
	Осмисля връзката между епизодите и други композиционни елементи в контекста на посланието на художествения текст.	X		X		X				
	Задава въпроси по съдържанието на изученото литературно или фолклорно произведение.	X		X		X	X			
	Прави коментар в отговор на въпроси, свързани със съдържанието на художествения текст.	X		X		X			X	X
	Открива <i>епитет, повторение, сравнение</i> и <i>олицетворение</i> в литературни и фолклорни произведения.	X								

	Открива значението на непознати думи в контекста на изученото литературно или фолклорно произведение или с речник.	X			X				
	Познава съдържанието на значими произведения на класиката в литературата за деца и фолклора, на съвременната литература за деца, включени в учебното съдържание.	X			X			X	
	Осмисля най-важното за характера на литературния герой и условността в неговия образ.	X							
	Изгражда си представа за автора чрез негови значими произведения.	X						X	
	Установява сходство и различия между две или повече литературни и/или фолклорни произведения чрез съпоставката им.	X		X	X				
	Изразява емоционално-оценъчно отношение към герои, епизоди, картини, литературни и фолклорни произведения и автори.	X						X	X
Социокултурни компетентности	Ориентира се в структурата на литературното или на фолклорното произведение.	X			X				
	Доказва, че е разбрал смисъла на прочетеното.	X			X	X			
	Чете с разбиране материали от детски списания, енциклопедии, достъпна информация от интернет.	X		X	X	X		X	X
	Открива основни белези на своята национална идентичност и културна различност в изучените литературни и фолклорни произведения.	X				X		X	
	Разказва по картина или по серия от картини (серия от илюстрации).	X		X	X				
	Съставя в устна и в писмена форма благопожелания, свързани с празничния календар.	X			X	X	X	X	
	Интерпретира текста на литературни и на фолклорни произведения чрез участие в групови и в екипна дейност на игрови и сценични форми по текста на литературни и фолклорни произведения.	X					X	X	

**ИЗИСКВАНИЯ ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ОБУЧЕНИЕТО
ПО УЧЕБНИЯ ПРЕДМЕТ БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА
КОМПОНЕНТ ЛИТЕРАТУРА**

СТЕПЕН НА ОБРАЗОВАНИЕ: ОСНОВНА	ЕТАП: ПРОГИМНАЗИАЛЕН
---------------------------------------	-----------------------------

СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ПРЕДМЕТА В СЪОТВЕТНИЯ ЕТАП

- Запознаване с моралните норми и ценности, формирани в историческото развитие на човешката цивилизация и проявени в базисни за осмисляне на света модели - митичен, фолклорен и литературен
- Овладяване на знания и придобиване на умения, които дават възможност за пълноценно общуване с художествения текст като специфична, обогатяваща личността комуникация
- Развиване на способността за съпоставка между личния опит и образа на света, разгърнат в художествения текст, като път към изграждането на способност за критическо мислене и формиране на гражданска позиция

ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТ, ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО (ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И ОТНОШЕНИЯ) И ВРЪЗКАТА ИМ С ОТДЕЛНИ КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНТНОСТИ

1	Компетентности в областта на българския език
2	Умения за общуване на чужди езици
3	Математическа компетентност и основни компетентности в областта на природните науки и на технологиите
4	Дигитална компетентност
5	Умения за учене
6	Социални и граждански компетентности
7	Инициативност и предприемчивост
8	Културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество
9	Умения за подкрепа на устойчивото развитие, за здравословен начин на живот и спорт

Област на компетентност	Знания, умения и отношения <i>В резултат на обучението ученикът:</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Социокултурни компетентности	Различава основни ценности и норми, характерни за митокултурната, за фолклорната, за етническата национална и за гражданската национална общност, и ги съпоставя със своя опит.						X		X	
	Определя заложените в текста проблеми, съпоставя ги с личния си опит и обосновава позиция по тях.						X		X	

	Свързва изучените творби с имената на техните автори и с героите, сюжетите и мотивите им.					X		X	
	Обосновава чрез примери от художествения изказ и оценява естетическо въздействие на фолклорен и на литературен текст.	X				X	X		X
	Самостоятелно подбира четива и използва различни информационни източници, за да изпълни комуникативна или творческа задача.	X	X		X	X	X		X
Литературни компетентности	Различава характерни особености на митологичния, на фолклорния и на литературния образ на света и тълкува такива образи в конкретни текстове.						X		X
	Разпознава жанрове на словесността и описва изучените текстове съобразно жанровите им характеристики.								X
	Разпознава текстови структури, структурни елементи и обяснява функциите на тези елементи и отношенията между тях в изучените художествени текстове.						X		X
	Различава необичайни употреби на езика в художествен текст и обяснява значението им за посланието на текста.	X					X		X
Комуникативни компетентности	Създава в устна и в писмена форма с комуникативна задача: - характеристика на герой - описание на обстановка в художествен текст, описание на пейзаж в художествен текст - кратък отговор на литературен въпрос - разказ по въображение, разказ по преживяно, разказ по зададени опори - сбит преразказ, трансформиращ преразказ.	X	X		X	X	X		X
	Спазва книжовните езикови правила.	X			X				
	Анализира сполучливостта на свои и на чужди текстове според осъществяването на комуникативната им задача.	X			X	X	X		

ИЗИСКВАНИЯ ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ОБУЧЕНИЕТО ПО УЧЕБНИЯ ПРЕДМЕТ ЧУЖД ЕЗИК

Изискванията за резултатите от обучението по учебния предмет чужд език определят очакваните резултати от обучението по чужд език в края на образователните етапи и степени в часовете от общообразователната подготовка. Те са разработени съобразно:

- Референтни документи на ЕС: Обща европейска езикова рамка; Европейска референтна рамка за ключови компетентности; Европейска квалификационна рамка за учене през целия живот.

СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ЧУЖД ЕЗИК

- да повишава езиковата и общата култура и културата на общуване на учениците;
- да насърчава учениците да осмислят националната си идентичност в условията на езиково и културно многообразие;
- да изгражда межкултурни компетентности у учениците и да ги подготвя за общуване с други културни и езикови общности;
- да изгражда умения за самостоятелно развитие на учениците чрез: инициативност, творчество, решаване на проблеми, вземане на самостоятелни решения, критично мислене и др.;
- да развива у учениците умения за работа в екип;
- да научи учениците да използват информация от източници на чужд език;
- да използва чуждия език като средство за обучение по различни общообразователни учебни предмети;
- да изгради умения за учене, свързани с разбиране на информация, усвояване на знания и тяхното приложение в нови ситуации, извършване на анализ, синтез и оценка;
- да създаде условия за изграждане на езикови компетентности на съответния език, включващи знания, умения и стратегии за успешно общуване.

ЕЗИКОВИ КОМПЕТЕНТНОСТИ, ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО (ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И ОТНОШЕНИЯ) И ВРЪЗКАТА ИМ С ОТДЕЛНИ КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНТНОСТИ

1	Компетентности в областта на българския език
2	Умения за общуване на чужди езици
3	Математическа компетентност и основни компетентности в областта на природните науки и на технологиите
4	Дигитална компетентност
5	Умения за учене
6	Социални и граждански компетентности
7	Инициативност и предприемчивост
8	Културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество
9	Умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт

Уменията за общуване на чужди езици е една от основните компетентности, дефинирани в Европейската референтна рамка като ключови за лична реализация активен граждански живот и за интегриране в съвременното общество.

Обучението по чужд език във всички етапи и степени е свързано с обучението и по другите ключови компетентности.

Общообразователната подготовка по учебен предмет чужд език е неразделна част от системата на общообразователна подготовка в следните степени и етапи:

Степен	Етап	Клас
Средна степен на образование	Втори гимназиален етап	XI - XII клас
Средна степен на образование	Първи гимназиален етап	VIII - X клас
Основна степен на образование	Прогимназиален етап	V - VII клас
Основна степен на образование	Начален етап	II - IV клас

Изискванията за резултатите от обучението по учебния предмет чужд език отразяват:

- **последователността** в обучението по чужди езици в българското училище;
- **ниво** на владеење на чуждия език.

Нивото на владеење на чуждия език се отнася до задължителната подготовка.

Като следват принципа на **постижимост**, изискванията за резултатите от обучението по учебния предмет чужд език определят обема на учебното съдържание съобразно възрастовите характеристики на учениците и отразяват нивата на владеење на чужд език за съответната образователна степен.

Изискванията за резултатите от обучението по учебния предмет чужд език осигуряват равнопоставеност и интегрирано въвеждане и изграждане на четирите основни **речеви умения**: слушане, говорене, четене и писане, които са в основата на езиковите компетентности, необходими за изграждане на **умения за живот**.

Изискванията за резултатите от обучението по учебния предмет чужд език предвиждат **взаимодействие**:

- в рамките на общообразователен учебен предмет чужд език;
- между общообразователен учебен предмет чужд език и другите общообразователни учебни предмети.

Изискванията за резултатите от обучението по учебния предмет чужд език описват всяко ниво, което учениците трябва да достигнат в резултат на обучението при завършване на определена образователна степен или етап, съответстващо на нивата на владеење на чужд език **A1 - B2.1** според **Общата европейска езикова рамка**.

НИВА НА ВЛАДЕЕНЕ НА ЧУЖД ЕЗИК

ПО ОБРАЗОВАТЕЛНИ ЕТАПИ И СТЕПЕНИ В СЪОТВЕТСТВИЕ С ОБЩАТА ЕВРОПЕЙСКА ЕЗИКОВА РАМКА

ОСНОВНА СТЕПЕН НА ОБРАЗОВАНИЕ

А. Начален етап

При завършване на **начален етап** се очаква учениците да владеят изучавания чужд език на ниво **A1**.

Б. Прогимназиален етап

При завършване на прогимназиалния етап - **основната степен на образование**, се очаква учениците да владеят изучавания чужд език на ниво **A2**.

СРЕДНА СТЕПЕН НА ОБРАЗОВАНИЕ

А. (Изм. - ДВ, бр. 75 от 2023 г., в сила от 01.09.2023 г.) Първи гимназиален етап

При завършване на първия гимназиален етап от средната степен на образование (X клас) се очаква учениците да владеят два чужди езика на следните нива:

1. За училища с интензивно изучаване на чужд език:
 - 1.1. Интензивно изучаван в VIII клас чужд език - на ниво B1
 - 1.2. Чужд език, чието изучаване започва в IX клас - на ниво A1
2. За училища без разширено и без интензивно изучаване на чужд език:
 - 2.1. Чужд език, чието изучаване започва в VIII клас - на ниво A2
 - 2.2. Чужд език, чието изучаване започва в IX клас - на ниво A1
3. За училища с разширено изучаване на чужд език:
 - 3.1. Разширено изучаван в VIII клас чужд език - на ниво B1.1
 - 3.2. Чужд език, чието изучаване започва в IX клас - на ниво A1.

Б. (Изм. - ДВ, бр. 75 от 2023 г., в сила от 01.09.2023 г.) Втори гимназиален етап

При завършване на втория гимназиален етап на средната степен на образование (XII клас) се очаква учениците да владеят два чужди езика на следните нива:

1. За училища с интензивно изучаване на чужд език:
 - 1.1. Интензивно изучаван в VIII клас чужд език - на ниво B2.1
 - 1.2. Чужд език, чието изучаване започва в IX клас - на ниво A2
2. За училища без разширено и без интензивно изучаване на чужд език:
 - 2.1. Чужд език, чието изучаване започва в VIII клас - на ниво B1.1
 - 2.2. Чужд език, чието изучаване започва в IX клас - на ниво A2
3. За училища с разширено изучаване на чужд език:
 - 3.1. Разширено изучаван в VIII клас чужд език - на ниво B1
 - 3.2. Чужд език, чието изучаване започва в IX клас - на ниво A2.

НИВО А1

Умение	Компетентности <i>В резултат на обучението ученикът може:</i>	Очаквани резултати
Слушане	- да разбира познати думи и изрази, свързани с конкретното му обкръжение, когато се говори бавно и ясно със стандартно произношение и характерна за езика интонация; - да следва елементарни упътвания; - да разбира общото съдържание на кратък елементарен текст; - да се ориентира в пространството, времето и цифрите.	- разбиране на общото съдържание; - разбиране на кратки, ясни указания; - разбиране на елементарни, полезни подробности.
Четене	- да разбира познати имена, думи и изрази, срещани в обичайни ситуации от ежедневието по изучени теми; - да разбира кратки електронни съобщения, картички или писма; - да разбира кратка и несложна информация, особено в случаите, когато тя е онагледена; - да търси и намира необходима информация в интернет среда; - да разбира съдържанието на елементарни текстове, като при необходимост ги препрочита.	- общо разбиране на кратки и елементарни текстове; - разбиране на несложни съобщения, указания и информация.
Говорене	При диалогична реч: - да общува по елементарен начин, подпомогнат от събеседника, който е готов да повтори бавно или преформулира казаното; - да води елементарен разговор по познати теми, като задава и отговаря на елементарни въпроси;	При диалогична реч: - комуникативно съответствие: адекватност по отношение на ситуацията, партньора; - разбираемост на произношението; - уместна употреба на лексиката;

	- да се ориентира в пространството, времето и цифрите; - да изразява свои непосредствени желания и потребности; - да установява кратък социален контакт, използвайки елементарни форми на вежливост; - да говори макар и бавно, с по-дълги паузи и с произношение и интонация, ненарушаващи разбирането; - да владее компенсаторни комуникативни стратегии. При монологична реч: - да се представя, използвайки прости изречения; - да описва в много кратък вид хора, с които общува, условията си на живот и заобикалящата среда; - да разказва посредством прости фрази за всекидневните си дейности и предпочитания; - да говори макар и бавно, с по-дълги паузи и с произношение и интонация, ненарушаващи разбирането; - да владее компенсаторни комуникативни стратегии.	- съобразяване с изучените граматични норми на езика. При монологична реч: - кратко описание; - съдържателно съответствие: адекватност по отношение на поставената задача; - уместна употреба на лексиката; - разбираемост на изказването, произношението, интонацията; - съобразяване с изучените граматични норми на езика.
Писане	- да представя накратко личните си данни във формуляр или въпросник; - да описва с елементарни изрази и фрази себе си и хора от близкото обкръжение; - да пише кратък текст за картичка, електронно съобщение или писмо, по зададени опори, като при необходимост ползва речник; - да изпълнява елементарни проекти (творчески задачи) по зададени познати и/или изучени теми.	- съставяне на елементарен писмен текст с ограничен обем думи; - уместна употреба на лексиката; - съобразяване с изучените граматични и правописни норми на езика; - умение да се ползва речник.

НИВО A2

Умение	Компетентности <i>В резултат на обучението ученикът може:</i>	Очаквани резултати
Слушане	- да разбира най-същественото в кратки послания, обяви и съобщения, представени с ясна дикция и нормално темпо на речта, стандартно произношение и характерна за езика интонация; - да разбира често употребявана лексика и изрази, свързани с всекидневието, близкото обкръжение и др.; - да проследява кратък разговор между носители на езика, като идентифицира лицата, темата на разговора, изразените мнения и чувства; - да разбира основната информация от средствата за масово осведомяване (според личните си интереси).	- разбиране на общото съдържание; - разбиране на комуникативната насоченост на събеседника (цел, адресат); - разбиране на конкретни подробности, които носят важна информация.
Четене	- да определя темата и извлича основната информация от ограничени по обем писмени текстове със стандартен език; - да се ориентира и открива необходимата полезна информация в обяви, проспекти, реклами, менюта, разписания, указания за ползване и действие и др.; - да разбира кратки писма и електронни съобщения, определяйки изразените в тях намерения и чувства; - да търси и намира необходима информация в интернет среда; - да се ориентира в несложни текстове с помощта на илюстративен материал в тях или като използва компенсаторни стратегии.	- общо разбиране на съдържанието (съществени моменти в текста); - разбиране на основната тема; - разбиране на конкретни подробности; - разбиране на комуникативната насоченост и вида на текста.
Говорене	При диалогична реч: - да общува във всекидневни ситуации, които изискват пряк	При диалогична реч:

	обмен на информация по познати теми; - да установява контакт при изпълнението на лесни и обичайни задачи и дейности; - да участва в разговор с кратки реплики, дори и да не разбира изцяло всичко, разчитайки на помощта на събеседника; - да говори макар и бавно, с паузи, с произношение и интонация, ненарушаващи разбирането; - да владее компенсаторни комуникативни стратегии. При монологична реч: - да използва набор от изречения или изрази, за да опише с прости думи семейството и познати хора, условията си на живот и обкръжаващата го среда; - да разказва за себе си, за настоящата си и предходна дейност, за бъдещите си планове; - да изразява накратко своя преценка или мнение по познати теми; - да говори макар и бавно, с паузи, с произношение и интонация, ненарушаващи разбирането; - да владее компенсаторни комуникативни стратегии.	- съдържателно съответствие по отношение на поставената задача; - комуникативно съответствие: адекватност по отношение на ситуацията, партньора; - уместна употреба и разнообразие на лексиката; - разбираемост на изказването: произношение, интонация, гладкост; - граматична коректност. При монологична реч: - описание, кратък разказ; - съдържателно съответствие: адекватност по отношение на поставената задача; - уместна употреба и разнообразие на лексиката; - разбираемост на изказването: произношение, интонация, гладкост; - граматична коректност.
Писане	- да формулира кратки съобщения и бележки; - да попълва формуляри; - да пише писмо или електронно писмо с цел покана или молба, извинение, отказ, изразяване на благодарност и др., използвайки несложни изрази и връзки; - да описва накратко събитие от личния си житейски опит; - да съставя кратък текст по зададени опори; - да изпълнява проекти (творчески задачи) по зададени теми.	- съответствие на вида, структурата и съдържанието на текста с поставената задача; - уместна употреба и разнообразие на лексиката; - съобразяване с граматичните и правописните норми.

НИВО В1

Умение	Компетентности <i>В резултат на обучението ученикът може:</i>	Очаквани резултати
Слушане	- да разбира несложни текстове на стандартен език по познати теми; - да разбира общия смисъл на несложни текстове от по-широки области на обществения живот, с общо употребявана лексика и с нормално темпо на говорене, като при необходимост използва компенсаторни стратегии; - да разбира общия смисъл на информация от средствата за масово осведомяване; - да извлича обща информация и необходими подробности от текстове на стандартен език по познати теми.	- разбиране на общото съдържание; - разбиране на основна информация; - разбиране на подробности от текста; - намиране на конкретна информация в текста; - разбиране на комуникативната насоченост на събеседника (цел, адресат).
Четене	- да разбира текстове на стандартен език на познати теми и извлича основна информация и конкретни подробности; - да разбира текстове (художествени и научнопопулярни) на теми от ежедневието и по актуални събития; - да разбира обяснения, описания, инструкции и др.; - да разбира описания на събития, чувства и желания в лична кореспонденция; - да търси и намира необходима информация в интернет среда; - да се ориентира в текстове и с помощта на ограничен илюстративен материал, като използва компенсаторни стратегии.	- общо разбиране на съдържанието; - разбиране на основна тема; - разбиране на подробности на текста; - разбиране на комуникативното намерение на автора (цел, адресат); - намиране на конкретна информация при четене.

Говорене	При диалогична реч: - да води разговор по познати теми, дори понякога да прави паузи, за да обмисля и коригира казаното; - да изразява и реагира на чувства (удивление, щастие, тъга, интерес, безразличие т.н.); - да изразява лично мнение при общуване; - да се справя в речеви ситуации от ежедневието по познати теми; - да говори относително гладко, без големи паузи, с произношение и интонация, близки до стандартните; - да владее компенсаторни комуникативни стратегии. При монологична реч: - да представя информация по дадена тема, като успява да открие най-важното; - да описва случки, събития и преживявания, като използва думи и изрази от изучените теми; - да преразказва устно кратки текстове; - да обяснява и да посочва причините за своите планове и намерения; - да прави кратка презентация на позната тема; - да говори относително гладко, без прекалено големи паузи, с произношение и интонация, близки до стандартните; - да владее компенсаторни комуникативни стратегии.	При диалогична реч: - съдържателно съответствие по отношение на поставената задача; - комуникативно съответствие: адекватност по отношение на ситуацията, партньора; - уместна употреба и разнообразие на лексиката; - разбираемост на изказването: произношение, интонация, гладкост; - съобразяване с граматичните норми на езика. При монологична реч: - съдържателно съответствие по отношение на поставената задача; - уместна употреба и разнообразие на лексиката; - разбираемост на изказването: произношение, интонация, гладкост; - съобразяване с граматичните норми на езика.
Писане	- да създава описателни и повествователни текстове на теми от ежедневието и/или по познати и актуални теми; - да създава кратки информативни текстове; - да попълва формуляри, анкети и др. с изискване за подробна информация, излагане на лично мнение или натрупан опит; - да разработва проекти (творчески задачи) по познати теми, като ползва различни източници; - да води лична кореспонденция, като описва събития и впечатления; - да разказва/преразказва история.	- съответствие на вида, структурата и съдържанието на текста с поставената задача; - спазване на изискванията на съответния жанр; - спазване на логическата свързаност и последователност на изложението; - уместна употреба и разнообразие на лексиката; - съобразяване с граматичните и правописните норми на езика.

НИВО В1.1

Умение	Компетентности <i>В резултат на обучението ученикът може:</i>	Очаквани резултати
Слушане	- да разбира несложни текстове на стандартен език по познати теми; - да разбира общия смисъл на несложни текстове от по-широки области на обществения живот, с общоупотребявана лексика и с нормално темпо на говорене, като при необходимост използва компенсаторни стратегии; - да разбира общия смисъл на информация от средствата за масово осведомяване (според личните си интереси); - да извлича обща информация и необходими подробности от текстове на стандартен език по познати теми.	- разбиране на общото съдържание; - разбиране на основна информация; - разбиране на подробности от текста; - намиране на конкретна информация в текста; - разбиране на комуникативната насоченост на събеседника (цел, адресат).
Четене	- да разбира текстове на стандартен език на познати теми и извлича основна информация и конкретни подробности; - да разбира текстове (художествени и научнопопулярни) на теми от ежедневието; - да разбира обяснения, описания, инструкции и др. и с помощта на речник; - да разбира описания на събития, чувства и желания в лична кореспонденция; - да търси и намира необходима информация в интернет среда; - да се ориентира в текстове и с помощта на ограничен илюстративен материал, като използва компенсаторни стратегии.	- общо разбиране на съдържанието; - разбиране на основна тема; - разбиране на подробности на текста; - разбиране на комуникативното намерение на автора (цел, адресат); - намиране на конкретна информация при четене.

Говорене	При диалогична реч: - да води разговор по познати теми, дори понякога да прави паузи, за да обмисля и коригира казаното; - да изразява и реагира на чувства (удивление, щастие, тъга, интерес, безразличие и т.н.); - да изразява лично мнение при общуване, като изразява съгласие или несъгласие; - да се справя в речеви ситуации от ежедневието по познати теми; - да говори относително гладко, може и с по-големи паузи, с произношение и интонация, близки до стандартните; - да прилага компенсаторни комуникативни стратегии. При монологична реч: - да дава информация по дадена тема, като успява да открие най-важното; - да описва случки, събития и преживявания, като използва думи и изрази от изучените теми; - да преразказва устно кратки текстове; - да посочва причини за свои планове и намерения; - да прави кратка презентация на позната тема; - да говори относително гладко, може и с по-големи паузи, с произношение и интонация, близки до стандартните; - да владее компенсаторни комуникативни стратегии.	При диалогична реч: - съдържателно съответствие по отношение на поставената задача; - комуникативно съответствие: адекватност по отношение на ситуацията, партньора; - уместна употреба и разнообразие на лексиката; - разбираемост на изказването: произношение, интонация, гладкост; - съобразяване с граматичните норми на езика. При монологична реч: - съдържателно съответствие по отношение на поставената задача; - уместна употреба и разнообразие на лексиката; - разбираемост на изказването: произношение, интонация, гладкост; - съобразяване с граматичните норми на езика.
Писане	- да създава описателни и повествователни текстове на теми от ежедневието; - да създава кратки информативни текстове; - да попълва формуляри, анкети и др. с изискване за подробна информация, излагане на лично мнение или натрупан опит; - да разработва проекти (творчески задачи) по познати теми, като ползва различни източници; - да води лична кореспонденция, като описва събития и впечатления; - да разказва/преразказва история.	- съответствие на вида, структурата и съдържанието на текста с поставената задача; - спазване на изискванията на съответния жанр; - спазване на логическата свързаност и последователност на изложението; - уместна употреба и разнообразие на лексиката; - съобразяване с граматичните и правописните норми на езика.

НИВО В2.1

Умение	Компетентности <i>В резултат на обучението ученикът може:</i>	Очаквани резултати
Слушане	- да разбира сравнително сложни текстове на стандартен език при нормално темпо на говорене; - да разбира текст или разговор по познати теми в дадена професионална област от различни житейски ситуации (може да използва компенсаторни стратегии); - да разбира основната и конкретна информация от телевизионни и радиопредавания, интервюта, дискусии, пиеси, както и филми на стандартен език; - да разбира основните идеи на сравнително сложни текстове на по-абстрактни теми; - да използва различни стратегии при разбиране на текста; - да разбира най-общо съдържащата се в текста имплицитна информация.	- общо разбиране на съдържанието (съществени моменти в текста); - разбиране на основната тема; - разбиране на подробности от текста; - разбиране на комуникативното намерение на говорещия (цел, адресат); - разбиране на имплицитна информация.
Четене	- да разбира основната идея и важността на съдържанието на новини, статии и репортажи по теми, свързани с неговите интереси или актуални за обществото; - да разбира с помощта на речник текстове по теми от областта на изкуството и културата и да прави обобщение на основните моменти; - да разбира лична и официална кореспонденция и с помощта на речник; - да търси и намира информация в интернет среда; - да разбира най-общо съдържащата се в текста имплицитна информация.	- общо разбиране на съдържанието; - разбиране на основната тема; - разбиране на подробности от текста; - разбиране на имплицитна информация; - разбиране на комуникативното намерение на автора (цел, адресат).
Говорене	При диалогична реч: - да води разговор при активно и равностойно участие в общуването, като използва изучен набор от изразни средства;	При диалогична реч: - съдържателно съответствие по отношение на поставената задача;

	- да обменя фактологична информация по теми, свързани с неговите интереси - да изразява емоции и отношение към определени събития и преживявания; - да аргументира мнението си; - да говори сравнително гладко, с по-малки паузи, с произношение и интонация, близки да стандартните; - да владее компенсаторни комуникативни стратегии. При монологична реч: - да представя ясна и подробна информация, свързана с интересувашите го области; - да описва подробно случки, събития и преживявания и изразява лично мнение; - да разказва сюжета на филм или пиеса; - да изразява и обосновава свое мнение/становище по даден проблем/въпрос; - да подготвя и прави презентации; - да говори сравнително гладко, с по-малки паузи, с произношение и интонация, близки да стандартните, като използва изучен набор от изразни средства; - да владее компенсаторни комуникативни стратегии.	- комуникативно съответствие: адекватност по отношение на ситуацията, партньора; - лексика и фразеология: уместна употреба и богатство на използваните средства; - разбираемост на изказването: произношение, интонация, гладкост; - съобразяване с граматичните норми на езика. При монологична реч: - съдържателно съответствие по отношение на поставената задача; - комуникативно съответствие: адекватност по отношение на ситуацията, партньора; - съответствие на вида текст; - лексика и фразеология: уместна употреба и богатство на използваните средства; - разбираемост на изказването, произношение, интонация, гладкост; - съобразяване с граматичните норми на езика.
Писане	- да пише ясни и подробни текстове по разнообразни и/или изучавани теми; - да пише резюме на текст; - да обобщава информация от различни източници; - да води официална кореспонденция; - да разработва проект (творческа задача) по зададена тема, като използва различни източници; - да участва в диалогична писмена комуникация (чат, скайп, вайбър и др.) - да описва реални или въображаеми събития; - да описва чувства, лични преживявания и отношения.	- съответствие на вида, структурата и съдържанието на текста с поставената задача; - лексика и фразеология - уместна употреба, богатство на използваните средства; - съобразяване с граматичните и правописните норми на езика.

ИЗИСКВАНИЯ ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ОБУЧЕНИЕТО ПО УЧЕБНИЯ ПРЕДМЕТ МАТЕМАТИКА

СТЕПЕН НА ОБРАЗОВАНИЕ: ОСНОВНА	ЕТАП: НАЧАЛЕН
---------------------------------------	----------------------

СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ПРЕДМЕТА В СЪОТВЕТНИЯ ЕТАП

- Усвояване на естествените числа и принципа за образуването на редицата на естествените числа
- Овластяване на алгоритми за смятане - събиране, изваждане, умножение и деление
- Овластяване на знания за мерни единици за дължина, маса и време и на умения за действия с еднородни именувани числа
- Разпознаване на геометрични фигури
- Формиране на начални умения за измерване и чертане
- Формиране на умения за описване на ситуации от реалния свят с математически модели
- Изграждане на умения за прилагане на някои рационални подходи при решаване на задачи
- Формиране на интерес към математиката
- Изграждане на умения за самоконтрол и самооценка

ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТ, ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО (ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И ОТНОШЕНИЯ) И ВРЪЗКАТА ИМ С ОТДЕЛНИ КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНТНОСТИ

1	Компетентности в областта на българския език
2	Умения за общуване на чужди езици
3	Математическа компетентност и основни компетентности в областта на природните науки и на технологиите
4	Дигитална компетентност
5	Умения за учене
6	Социални и граждански компетентности
7	Инициативност и предприемчивост
8	Културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество
9	Умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт

Област на компетентност	Знания, умения и отношения <i>В резултат на обучението ученикът:</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Числа	Чете, пише и сравнява естествени числа.	X		X	X	X				
	Познава десетичната позиционна бройна система.	X		X						
	Събира и изважда естествени числа.	X		X	X	X				

	Умножава и дели с едноцифрено и с двуцифрено число.	X		X	X								
	Използва връзките между компонентите на аритметичните действия за намиране на неизвестен компонент.			X	X								
	Разпознава римски цифри.	X	X	X	X	X	X						
	Разпознава като части от цяло половина (една втора), третина (една трета), четвъртина (една четвърт) и десетина (една десета).	X		X	X		X						
Равнинни фигури	Разпознава <i>точка, права и крива линия; лъч, отсечка, ъгъл, триъгълник, правоъгълник, квадрат, окръжност</i> и елементите им.			X	X								
	Определя вида на ъгъл и на триъгълник.	X		X	X	X							
	Чертае отсечка по дадена дължина и ъгъл по дадена градусна мярка.			X									
	Чертае триъгълник и правоъгълник върху квадратна мрежа.			X									
Измерване	Познава мерните единици и връзките между производните им: • дължина (мм, см, дм, м, км); • маса (грам, килограм, тон); • време (секунда, минута, час, денонощие, седмица, месец, година, век); • пари (стотинка, лев); • ъгъл (градус).	X	X	X	X	X	X	X					
	Познава мерните единици за лице (кв.мм, кв.см, кв.дм, кв.м, кв.км, декар).	X	X	X	X	X							
	Измерва отсечки и ъгли.			X		X		X					
	Извършва действия с изучените еднородни мерни единици за дължина, маса и лице и с пари.			X		X							
	Намира обиколката на триъгълник и правоъгълник и лице на правоъгълник.		X	X	X	X							
	Използва правилно чертожните инструменти линия, триъгълник, ъгломер и пергел.			X		X		X					
Моделиране	Моделира с числови изрази ситуации, описани с отношенията "с повече", "с по-малко", "пъти по-голямо" и "пъти по-малко".	X		X	X	X	X	X	X				X

	Описва ситуации от заобикалящия го реален свят с математически модел.	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X
	Интерпретира съдържателно информация от различни източници и получени резултати при решаване на задачи.	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X
	Прави правдоподобни предположения по събрани данни от заобикалящия го реален свят.	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X

СТЕПЕН НА ОБРАЗОВАНИЕ: ОСНОВНА	ЕТАП: ПРОГИМНАЗИАЛЕН
---------------------------------------	-----------------------------

СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ПРЕДМЕТА В СЪОТВЕТНИЯ ЕТАП

- Формиране на логическо мислене, комбинативност, наблюдателност и на математическа компетентност.
- Емпирично формиране на част от геометричните знания.
- Създаване на представа за аксиоматично изграждане на теория.
- Формирането на математическа компетентност за етапа трябва да става главно на познавателно и комуникативно ниво, като се развие способността ученикът да прилага математически разсъждения за решаване на проблеми от други предметни области и от ежедневието.
- Математическата компетентност относно необходимите знания по математика на този етап включва стабилно познаване на изучаваните рационални числа, мерки, мерни единици, геометрични фигури, основни действия и основни математически понятия, разбиране на математическите твърдения, както и отношение към въпросите, на които математиката може да предложи отговор.

ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТ, ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО (ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И ОТНОШЕНИЯ) И ВРЪЗКАТА ИМ С ОТДЕЛНИ КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНТНОСТИ

1	Компетентности в областта на българския език
2	Умения за общуване на чужди езици
3	Математическа компетентност и основни компетентности в областта на природните науки и на технологиите
4	Дигитална компетентност
5	Умения за учене
6	Социални и граждански компетентности
7	Инициативност и предприемчивост
8	Културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество
9	Умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт

Области на компетентност	Знания, умения и отношения <i>В резултат на обучението ученикът:</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Числа. Алгебра	Сравнява рационални числа и извършва действията събиране, изваждане, умножение, деление и степенуване (степен с естествен степенен показател, степен с цял показател); закръглява рационални числа с определена точност; умее да представя числата в стандартен запис.			X	X	X	X	X		
	Пресмята числови изрази в множеството на рационалните числа.			X	X	X	X			
	Извършва действията (събиране, изваждане, умножение, деление и степенуване с цял степенен показател) с цели изрази, извършва тъждествени преобразувания с тях и пресмята стойност на цял израз.			X	X	X		X		
	Решава линейни уравнения без параметър, уравнения, свеждащи се до линейни от вида и модулни уравнения от вида .			X	X	X			X	
	Решава линейни неравенства с едно неизвестно без параметър.			X	X	X		X		
Фигури и тела	Знае основните равнинни геометрични фигури: триъгълник, четириъгълник, правилен многоъгълник и окръжност, техните елементи, видове, техни свойства и признаци и умее да ги прилага.	X	X	X	X	X		X	X	
	Познава права призма, пирамида, прав кръгов цилиндър, прав кръгов конус, знае елементите и развивките им; познава сфера и кълбо и знае елементите им.	X	X	X	X	X	X	X	X	
	Определя по вид и намира ъгли, получени при пресичането на прави в равнината.	X		X	X	X				
	Прилага признаците за еднаквост на триъгълници.	X		X	X	X				
	Прилага Питагоровата теорема.	X		X	X	X				
	Построява геометрични обекти, описани в основните построителни задачи.	X		X	X	X			X	
Функции. Измерване	Прилага формулите за периметър и лице на основни равнинни фигури.	X		X	X	X		X		

[illegible]

	Умее да построява кръгови диаграми и да интерпретира данни.	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X
	Умее да прилага определението на класическа вероятност.	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X
Моделиране	Знае понятието "процент" и умее да представя и намира определено количество по различни начини.	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X
	Знае понятието "лихва" и го прилага в задачи.	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X
	Оценява и интерпретира съдържателно получен при моделиране резултат и предвижда в определени рамки очакван резултат.	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X
	Моделира с числов или с цял алгебричен израз.	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X
	Моделира с линейни уравнения или с уравнения, свеждащи се до линейни; моделира с линейни неравенства.	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X
	Знае понятието "пропорция", основното свойство на пропорциите и може да го прилага при решаване на задачи.	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X
	Познава права и обратна пропорционалност и умее да ги прилага в практически задачи.	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X

Приложение № 4

ИЗИСКВАНИЯ ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ОБУЧЕНИЕТО ПО УЧЕБНИЯ ПРЕДМЕТ КОМПЮТЪРНО МОДЕЛИРАНЕ

СТЕПЕН НА ОБРАЗОВАНИЕ: НАЧАЛНА	ЕТАП: НАЧАЛЕН
---------------------------------------	----------------------

СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ПРЕДМЕТА В СЪОТВЕТНИЯ ЕТАП

В резултат на обучението в начален етап ученикът ще може да:

- Работи с конкретно дигитално устройство и знае основни правила за безопасна работа с устройството
- Разпознава вида на данните, с които работи, и знае как да запазва и изтрива файлове
- Изразява идеи чрез моделиране във визуална среда за блоково програмиране
- Създава анимиран проект с използване на алгоритми с условие и повторение
- Различава дигитална и реална идентичност и знае основни правила за работа в дигитална среда

ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТ, ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО (ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И ОТНОШЕНИЯ) И ВРЪЗКАТА ИМ С ОТДЕЛНИ КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНТНОСТИ

1	Компетентности в областта на българския език
2	Умения за общуване на чужди езици
3	Математическа компетентност и основни компетентности в областта на природните науки и на технологиите
4	Дигитална компетентност
5	Умения за учене
6	Социални и граждански компетентности
7	Инициативност и предприемчивост
8	Културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество
9	Умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт

Област на компетентност	Знания, умения и отношения В резултат на обучението ученикът:	1	2	3	4	5	6	7	8
Дигитални устройства	Знае как да започне и приключи работа с конкретно стационарно или мобилно дигитално устройство				X				
	Познава основните компоненти на дигиталното устройство и правилата за защита				X				
	Познава основните здравни, екологични и етични норми при работа с дигитални устройства				X		X		
	Знае, че дигиталните устройства могат да изпълняват задачи, ако им зададем ясни и точни команди чрез специална среда, наречена операционна система				X				
Дигитална идентичност	Знае, че за участие в дейности в дигитална среда трябва да има дигитална идентичност				X		X		
	Прави разлика между дигитална и физическа идентичност				X		X		
	Знае защо не трябва да предоставя лични данни в дигитална среда				X		X		

	Познава основните заплахи в дигитална среда и знае как да получи помощ при необходимост				X		X			
Информация	Посочва примери за различни видове информация				X					
	Знае, че данните в дигиталните устройства се съхраняват във вид на файлове, които може да се съхраняват в папки				X					
	Разпознава файлове с различен вид информация в средата, в която работи	X			X	X			X	
	Разпознава и сравнява мерни единици за големината на файловете				X	X				
	Знае как да именува, запазва и изтрива файлове в средата, в която работи	X	X		X					
	Разбира, че дигиталните ресурси може да не са свободни за използване, копиране и разпространяване				X		X			
Алгоритми	Познава една визуална среда за блоково програмиране, с която може да създаде дигитално съдържание				X	X				
	Използва визуална среда за реализация на линеен алгоритъм				X					
	Използва изучаваната визуална среда за експериментиране				X	X				
	Създава проект, включващ повторения и условия		X	X						
	Създава проект, който включва анимация с повече от един обект и използване на звук и текст	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	Представя в реална и виртуална среда свой проект	X	X		X			X		

**ИЗИСКВАНИЯ ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ОБУЧЕНИЕТО ПО
УЧЕБНИЯ ПРЕДМЕТ КОМПЮТЪРНО МОДЕЛИРАНЕ И
ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ**

СТЕПЕН НА ОБРАЗОВАНИЕ: ОСНОВНА	ЕТАП: ПРОГИМНАЗИАЛЕН
---------------------------------------	-----------------------------

**СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ПРЕДМЕТА В
СЪОТВЕТНИЯ ЕТАП**

- Познаване на възможностите на информационните технологии и тяхното приложение в различни сфери на обществения живот и за личностно развитие
- Творческо използване на възможностите на съвременните информационни технологии за обработване на различен тип информация, за решаване на проблеми и за комуникация
- Изграждане на информационна култура, на критично и отговорно отношение към информацията
- Създаване на компютърно приложение на тема, свързана с изучавано учебно съдържание по другите учебни предмети

**ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТ, ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ
ОБУЧЕНИЕТО (ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И ОТНОШЕНИЯ) И ВРЪЗКАТА
ИМ С ОТДЕЛНИ КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНТНОСТИ**

1	Компетентности в областта на българския език
2	Умения за общуване на чужди езици
3	Математическа компетентност и основни компетентности в областта на природните науки и на технологиите
4	Дигитална компетентност
5	Умения за учене
6	Социални и граждански компетентности
7	Инициативност и предприемчивост
8	Културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество
9	Умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт

Област на компетентност	Знания, умения и отношения <i>В резултат на обучението ученикът :</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Компютърни системи	Описва конфигурация на дигитално устройство (стационарно и мобилно) и различни носители на информация	X			X					

[illegible]

Област на компетентност	Знания, умения и отношения <i>В резултат на обучението ученикът :</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Обработка мултимедийно съдържание	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	Работи в екип при създаване на проект				X			X		
Електронна комуникация	Познава приложенията на интернет за комуникация и споделяне на информация				X					
	Взаимодейства в мрежова среда за обмен на данни и ползване на споделени ресурси				X	X				
	Осъществява сътрудничество чрез дигитални канали				X	X				
	Описва значението на електронните комуникации за функционирането и развитието на обществото				X		X			
Информационна култура	Изброява основни начини за търсене и обработване на дигитална информация		X	X	X	X		X		
	Търси и извлича информация при изпълнение на различни учебни задачи в мрежова среда		X		X	X				
	Знае и където е възможно, употребява български термини при описание на дейностите в дигитална среда	X			X					
	Представя в реална и виртуална среда своя проект пред публика	X			X					
	Познава и спазва правилата за безопасна работа с дигитални устройства и компютърни мрежи				X		X			
	Разбира същността на компютърните вируси и злонамерен софтуер, както и възможностите за предпазване от тях и отстраняването им				X					
	Уважава правото на интелектуална собственост при използване на програми, файлове с данни и работа в компютърна мрежа				X			X		

Област на компетентност	Знания, умения и отношения В резултат на обучението ученикът :	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Познава и спазва етични норми и поведение при работа в дигитална среда				X		X			
Създаване на дигитално съдържание	Дава примери за моделиране на данни и процеси от изучавани учебни предмети	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	Използва среди за блоково програмиране и за текстови скриптов езици	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	Декомпозира на програмируеми елементи сценарий за изпълнение на конкретна задача	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	Познава алгоритми за осигуряване на интерактивност				X					
	Използва основни структури на език за програмиране за създаване на собствена програма, свързана с изучаваните учебни предмети				X					
	Сравнява създадената програма със съществуващи програми с образователна тематика			X	X	X				

Приложение № 8

ИЗИСКВАНИЯ ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ОБУЧЕНИЕТО ПО УЧЕБНИЯ ПРЕДМЕТ ЧОВЕКЪТ И ОБЩЕСТВОТО

СТЕПЕН НА ОБРАЗОВАНИЕ: ОСНОВНА	ЕТАП: НАЧАЛЕН
---------------------------------------	----------------------

СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ПРЕДМЕТА В СЪОТВЕТНИЯ ЕТАП

- Обогаляване на представите и понятията за родния край и за България като родина на всички български граждани
- Запознаване с границите и забележителностите на България и с нейното местоположение в Европа
- Запознаване със значими личности и фрагменти от историята на България
- Формиране на позитивно отношение към българското културно

наследство и историческите паметници

- Формиране на чувство за национална принадлежност в социалния контекст на етническо разнообразие и толерантни взаимоотношения между българските граждани
- Изграждане на по-широка сетивна и емоционална представа за красотата на природните забележителности на България
- Формиране на чувство за съпричастност към другите и желание за общи дейности в полза на обществото.

ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТ, ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО (ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И ОТНОШЕНИЯ) И ВРЪЗКАТА ИМ С ОТДЕЛНИ КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНТНОСТИ

1	Компетентности в областта на българския език
2	Умения за общуване на чужди езици
3	Математическа компетентност и основни компетентности в областта на природните науки и на технологиите
4	Дигитална компетентност
5	Умения за учене
6	Социални и граждански компетентности
7	Инициативност и предприемчивост
8	Културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество
9	Умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт

Област на компетентност	Знания, умения и отношения <i>В резултат на обучението ученикът:</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Човекът и неговата среда	Посочва връзката между особеностите на природната среда и трудовата дейност на хората.					X	X			X
	Дава примери за последиците от взаимодействието между човека и околната среда.			X			X			X
	Дава примери за промени в околната среда и бита на хората, настъпили в резултат на някои технически нововъведения.				N		X	X	X	X

	Илюстрира с примери принадлежността си към социални групи и общности - семейство, училищен клас и училищна общност.						X			
	Разграничава държавни институции и органи на местната власт.	X					X			
	Преценява опасни за живота и здравето ситуации (бедствия,	X					X		X	

	аварии, инциденти) и към кого да се обърне при нужда.								
Национално и културно наследство	Описва елементи от ежедневно-ния живот на българите през различни епохи.	X			X		X		X
	Разказва за ярки личности и събития в българската история.	X				X	X		
	Разбира ролята на езика, религията и традициите за съхраняването и развитието на българския народ.						X		X
	Открива общи белези в празниците на различни етноси в България.	X				X	X		X
	Дава примери за значими културни постижения на българския народ.	X					X		X
	Изброява забележителности в столицата на Република България.	X					X		
България - част от Европа	Разграничава националните символи и символи на Европейския съюз.	X					X		X
	Определя по карта географското положение на България в Европа и на Балканския полуостров.			X	X	X	X	X	
	Описва най-общо природните области в страната.	X				X	X	X	
	Илюстрира с примери връзките на България с Европа и света.	X		X	X		X	X	
	Посочва по географска карта местоположението на Балканския полуостров в Европа и на Европа в света.	X	X			X	X		
Източници на знания	Разграничава материални от писмени източници на знания.		X				X		X
	Познава географската карта на България.			X	X	X	X		
	Съставя кратки описания на обекти и събития.	X				X	X		
	Коментира данни, представени чрез схеми, таблици и други източници на информация.		X		X	X			

**ИЗИСКВАНИЯ ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ОБУЧЕНИЕТО
ПО УЧЕБНИЯ ПРЕДМЕТ ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИЯ**

СТЕПЕН НА ОБРАЗОВАНИЕ: ОСНОВНА	ЕТАП: ПРОГИМНАЗИАЛЕН
---------------------------------------	-----------------------------

СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ПРЕДМЕТА В СЪОТВЕТНИЯ ЕТАП

- Овладяване на базисни знания, умения и отношения, свързани със значими обществено-политически, стопански и културни явления и процеси в световната и българската история
- Разбиране ролята на човека в историческия процес
- Формиране на умения за работа с исторически източници
- Възпитава и е на уважение към историята и традициите на България, на други народи и към националното и световното културно-историческо наследство
- Разбиране на историческите корени на съвременния свят
- Поставяне на основите на ключови обществени и граждански компетентности и културна осъзнатост в днешния все по-плюралистичен и все по-взаимосвързан свят
- Формиране и развитие на умения за творчески изяви и работа в екип

**ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТ, ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО
(ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И ОТНОШЕНИЯ) И ВРЪЗКАТА ИМ С ОТДЕЛНИ
КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНТНОСТИ**

1	Компетентности в областта на българския език																		
2	Умения за общуване на чужди езици																		
3	Математическа компетентност и основни компетентности в областта на природните науки и на технологиите																		
4	Дигитална компетентност																		
5	Умения за учене																		
6	Социални и граждански компетентности																		
7	Инициативност и предприемчивост																		
8	Културна осъзнатост и умения за изразяване чрез творчество																		
9	Умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт																		
Област на компетентност		Знания, умения и отношения В резултат на обучението ученикът:									1	2	3	4	5	6	7	8	9

Фундаментите на съвременния свят	Описва възникването на цивилизации, държави, форми на държавно управление и институции.	X					X		
	Познава основни държавни институции и техните функции.	X					X		
	Разграничава видовете власти.						X		
	Установява синхронност или асинхронност между събития и личности.			X					
	Описва и обяснява стопански, политически и духовни промени по зададени показатели.	X					X		
	Назовава основни права и задължения на българските граждани според Конституцията на Република България.	X					X		
	Използва хронологични и пространствени ориентири при описание на исторически събития.			X					
	Обяснява основни исторически понятия, с които работи, и може да посочи примери за тях.	X					X		
	Различава причини и последици за значими събития в световната и българската история.						X		
Национално и световно историческо и културно наследство	Различава и описва характерни паметници на националната и световната култура.	X							X
	Описва появата и развитието на религии и техни основни елементи.	X					X	X	
	Определя принадлежност към общност въз основа на езика и религията.						X	X	
	Дава примери за взаимни влияния между различни култури.						X	X	
Човекът в историята	Установява взаимовръзка между природните условия и обществения живот.						X		X
	Дава примери за устойчивост и промени в начина на живот през различните исторически епохи.	X					X		
	Описва живота на исторически личности.	X							

	Познава идеи за значими обществени промени.						X			X
	Посочва примери за идеи, свързани с конкретни исторически личности.			X	X		X			
	Представя влиянието на технически и научни постижения върху всекидневния живот.									
Източници на историята	Различава видове исторически източници.	X		X						
	Извлича информация от писмени документи, карти, изображения, схеми, диаграми.	X		X	X	X				
	Открива различия или съвпадения при описание на едни и същи събития в различни исторически източници.	X				X				
	Изработва кратък и разширен план, прави писмено описание на значима историческа личност, създава кратък писмен отговор на исторически въпрос със зададени опори.	X			X	X				
	Търси и подбира информация чрез ИКТ по зададени показатели.				X	X				

ИЗИСКВАНИЯ ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ОБУЧЕНИЕТО ПО УЧЕБНИЯ ПРЕДМЕТ ГЕОГРАФИЯ И ИКОНОМИКА

СТЕПЕН НА ОБРАЗОВАНИЕ: ОСНОВНА	ЕТАП: ПРОГИМНАЗИАЛЕН
---------------------------------------	-----------------------------

СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ПРЕДМЕТА В СЪОТВЕТНИЯ ЕТАП

- Да започне формиране на географската култура на учениците като част от тяхната обща култура за ориентиране и за разумна дейност в географското пространство на глобално, регионално и национално ниво.
- Да се усвои система от географски знания за:
 - природния облик на Земята;
 - отделните континенти, океани и България;
 - населението, селищата, политическата карта и стопанството.
- Да се формират умения за:
 - получаване на информация от различни източници;
 - интерпретиране и представяне на информация.
- Да се формират модели на разумно поведение в географското пространство.
- Да се формират ценности:
 - интерес към географското знание;
 - светоглед за взаимната връзка между природата и човека, за природата и нейното опазване;
 - нравствено-естетически, насочени към разбиране на някои проблеми на хората в различните континенти и България; за равенство между хората, осъзнаване необходимостта от сътрудничество и уважение между тях.

ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТ, ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО (ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И ОТНОШЕНИЯ) И ВРЪЗКАТА ИМ С ОТДЕЛНИ КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНТНОСТИ

1	Компетентности в областта на българския език															
2	Умения за общуване на чужди езици															
3	Математическа компетентност и основни компетентности в областта на природните науки и на технологиите															
4	Дигитална компетентност															
5	Умения за учене															
6	Социални и граждански компетентности															
7	Инициативност и предприемчивост															
8	Културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество															
9	Умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт															
Област на компетентност		Знания, умения и отношения В резултат на обучението ученикът:						1	2	3	4	5	6	7	8	9

Планетата Земя	Характеризира Земята като планета. Дава примери за взаимодействието между обвивките и влиянието на формата и движенията на Земята върху природата и живота на човека.			X		X	X			
География на природата	Обяснява особеностите на релефа, климата, водите, почвите, растителността и животинския свят на Земята и връзките между тях. Описва и разпознава природните зони на Земята. Определя значението на релефа, климата, водите, почвите, растителността и животинския свят и природните зони като среда за живот и условие за труд. Обяснява необходимостта от опазване на природната среда.			X		X	X			X
География на обществото и стопанството	Характеризира населението на света по основни демографски показатели. Описва основните форми на заселване в света. Назовава и описва основни проблеми на населението и селищата. Познава политическата карта на света и нейните промени, назовава някои международни организации. Знае същността на стопанството; групира основни стопански дейности.			X		X	X			X
География на континентите и на страните	Определя какво изучава географията и описва важни открития за опознаването на света и развитието на географското познание. Характеризира географското положение и границите на континентите, океаните и избрани страни. Характеризира особеностите на природата на континентите и на океаните. Характеризира политическата карта, населението, стопанството в континентите и в избрани страни.	X		X		X	X		X	X
География на България	Характеризира географското положение и границите на България. Характеризира релефа, климата, водите, почвите, растителността и живо-	X		X		X	X	X		X

	тинския свят и природните области в България. Характеризира населението и селищата на България. Обяснява формата на управление и държавното устройство на България. Характеризира основни стопански дейности.									
Географска информация	Използва различни начини за ориентиране в природата. Разпознава и използва елементи на географската карта и глобуса. Разпознава видове географски карти и основни начини за картографиране. Използва, подбира и анализира географска информация от различни източници. Изразява мнение за географски проблем(и) на базата на подбрана географска информация. Представя географска информация в карта, текст, различни графични изображения или чрез ИКТ.	X		X	X	X	X	X	X	X

Приложение № 13

**ИЗИСКВАНИЯ ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ОБУЧЕНИЕТО
ПО УЧЕБНИЯ ПРЕДМЕТ РОДИНОЗНАНИЕ**

СТЕПЕН НА ОБРАЗОВАНИЕ: ОСНОВНА	ЕТАП: НАЧАЛЕН
---------------------------------------	----------------------

СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ПРЕДМЕТА В СЪОТВЕТНИЯ ЕТАП

- Систематизиране на представите и жизнения опит на учениците за околната среда
- Изграждане на интегрирано познание за заобикалящия природен и социален свят като среда за живот на човека
- Формиране на умения за проучване на промени в околната среда чрез откриване на данни, факти и чрез наблюдения на процеси и явления
- Формиране на знания и умения за опазване на собственото здраве и за справяне в критични ситуации
- Формиране на стремеж към опазване на околната среда

**ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТ, ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО
(ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И ОТНОШЕНИЯ) И ВРЪЗКАТА ИМ С ОТДЕЛНИ
КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНТНОСТИ**

1	Компетентности в областта на българския език
2	Умения за общуване на чужди езици
3	Математическа компетентност и основни компетентности в областта на природните науки и на технологиите

4	Дигитална компетентност									
5	Умения за учене									
6	Социални и граждански компетентности									
7	Инициативност и предприемчивост									
8	Културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество									
9	Умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт									
Област на компетентност	Знания, умения и отношения <i>В резултат на обучението ученикът:</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Роден край	Различава училището като институция и общност.	X					X		X	
	Изброява свои права и задължения в семейството и в училището.	X					X		X	
	Описва родния край и селището, в което живее.	X				X	X			X
	Илюстрира с пример значението на принадлежността на човека към род и Родина.	X				X	X			

Област на компетентност	Знания, умения и отношения <i>В резултат на обучението ученикът:</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Човекът и неговата среда	Разпознава сезоните в България и свързаните с тях изменения в природата и в труда на хората.									X
	Посочва важни обществени и природни обекти в населеното място.									
	Оценява безопасните места на пътя и поведението на участниците в уличното движение.			X			X			
	Описва ситуации, които застрашават сигурността и живота.						X			
	Обяснява необходимостта от спазване на правила в обществото - у дома, в училище, на улицата, на публични места.	X		X			X			X
Национално и културно наследство	Разпознава националните символи знаме, химн, герб.						X			
	Разграничава официалните и битовите празници в Република България.						X		X	
	Дава примери за известни личности и събития, свързани с миналото и настоящето на родния край.						X		X	
Природното разнообразие	Разграничава неживата от живата природа.									X
	Групира растенията според стъблата и вида на листата им.					X				X
	Групира животните на домашни и диви.					X				X
	Определя значението на природното разнообразие за живота на хората.					X				X
Човекът и здравословният начин на живот	Назовава основните части на човешкото тяло и сетивните органи на човека.		и							X
	Изброява правила за здравословен начин на живот и хранене.	X				X			X	X
	Изброява дейности на човека, свързани с опазване на околната среда.									X
Откриване на света	Извършва проучвания на обекти, процеси и явления и опити с растения.			X		X				X
	Описва резултати от наблюдения на обекти от живата и неживата природа (по даден план и ориентири).	X	X	X	X					X
	Проучва местоположение на обект в населено място по част от карта-схема.	X		X		X		X		

**ИЗИСКВАНИЯ ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ОБУЧЕНИЕТО
ПО УЧЕБНИЯ ПРЕДМЕТ ЧОВЕКЪТ И ПРИРОДАТА**

СТЕПЕН НА ОБРАЗОВАНИЕ: ОСНОВНА	ЕТАП: НАЧАЛЕН
---------------------------------------	----------------------

СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ПРЕДМЕТА В СЪОТВЕТНИЯ ЕТАП

- Овладяване на основни знания, умения и отношения, свързани с веществата, организмите, природните явления и процеси
- Стимулиране на интерес към природата и на стремеж за опазване на околната среда и собственото здраве
- Формиране на умения за наблюдение и проучване на обекти, процеси и явления в природата
- Използване на първични (наблюдение, опити) и вторични (схеми, графики, модели и др.) източници на информация, свързана с организми, тела, вещества, природни явления и процеси

**ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТ, ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО
(ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И ОТНОШЕНИЯ) И ВРЪЗКАТА ИМ С ОТДЕЛНИ
КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНТНОСТИ**

1	Компетентности в областта на българския език
2	Умения за общуване на чужди езици
3	Математическа компетентност и основни компетентности в областта на природните науки и на технологиите
4	Дигитална компетентност
5	Умения за учене
6	Социални и граждански компетентности
7	Инициативност и предприемчивост
8	Културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество
9	Умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт

Област на компетентност	Знания, умения и отношения <i>В резултат на обучението ученикът:</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Вещества, тела и организми	Различава тела и вещества по свойства и употреба.			X						
	Разграничава по основни признаци неживите тела от живите организми.			X						

	Групира организмите на растения, гъби и животни; растенията - на дървета, храсти, треви; животните - на бозайници, птици, влечуги, земноводни, риби и насекоми.			X	X	X						
	Илюстрира с примери основни групи организми, обитаващи водата и сушата, и приспособленията им за живот.			X								
	Разпознава Земята като планета от Слънчевата система и Слънцето като основен източник на светлина и топлина.			X	X					X	X	
Природни явления и процеси	Разпознава основни жизнени процеси в организмите - хранене, дишане, движение, размножаване, растеж и развитие.			X							X	
	Проследява измененията в състоянието на водата и нейния кръговрат в природата (по схема).			X		X						
	Илюстрира с примери движението на тела и разпространението на светлината и звука.			X	X							
	Свързва смяната на деня и нощта и на сезоните с движението на Земята.			X								
	Илюстрира с примери необходимостта от енергия за организмите, бита и промишлеността.			X					X		X	
Човекът и здравословният начин на живот	Описва органи в човешкото тяло (по схема) и основни жизнени процеси при човека.	X		X								
	Изброява правила за здравословен начин на живот и хранене.	X		X		X				X	X	
	Посочва примери за вредни за човека вещества и въздействия.			X		X				X	X	
	Описва с примери основните замърсители на околната среда.			X		X				X	X	
	Назовава дейности на човека, водещи до нарушаване на равновесието в природата и мерки за нейното опазване.			X		X	X	X	X	X	X	
Наблюдения, експерименти и изследване	Описва резултати от наблюдения на обекти от живата и неживата природа (по даден план и ориентири).	X		X		X						
	Извършва опити с тела, вещества и растения.			X		X						

	Измерва температура на въздуха, водата и телесна температура.		X	X	X					X
	Разчита информация по модели, схеми, таблици, графики.	X		X	X	X		X		

СТЕПЕН НА ОБРАЗОВАНИЕ: ОСНОВНА	ЕТАП: ПРОГИМНАЗИАЛЕН
---------------------------------------	-----------------------------

СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ПРЕДМЕТА В СЪОТВЕТНИЯ ЕТАП

Учениците да усвоят знания, свързани със:

- Слънчевата система, светлината, топлинните, електричните и магнитните явления, движението на телата, видове сили и тяхното действие;
- свойствата и приложението на прости вещества, химични съединения и смеси;
- основни жизнени процеси при живите организми, в това число и човешкия организъм;
- единството на природата в нейното многообразие;
- опазването на околната среда и многообразието на организмовия свят.
- Да придобият умения, свързани с ключовите компетентности по природни науки, за описване, разпознаване, сравняване на обекти, явления и процеси, за решаване на различни проблеми; за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот.
- Да усвоят умения за наблюдаване и изследване на природни обекти; за работа с вещества, лабораторни прибори, уреди и апарати; за спазване на правила при провеждане на експеримент; за адекватно реагиране в ситуации, застрашаващи собственото здраве и здравето на другите, и оказване на първа помощ.
- Да развият математическата си компетентност при използване на модели, формули, графики и за изчисления; дигитална компетентност за търсене, събиране, обработване и представяне на информация и за създаване на компютърни модели; инициативност и предприемчивост за планиране и организиране на познавателна дейност; социални и граждански компетентности за критично и съзидателно мислене при вземане на решения; за творческо изразяване при изготвяне и представяне на проекти.
- Да осъзнаят необходимостта от изучаване на природата и отговорно отношение към нея; да оценяват рисковете от собственото поведение за здравето и околната среда.

ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТ, ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО (ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И ОТНОШЕНИЯ) И ВРЪЗКАТА ИМ С ОТДЕЛНИ КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНТНОСТИ

1	Компетентности в областта на българския език
2	Умения за общуване на чужди езици
3	Математическа компетентност и основни компетентности в областта на природните науки и на технологиите

4	Дигитална компетентност
5	Умения за учене
6	Социални и граждански компетентности
7	Инициативност и предприемчивост
8	Културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество
9	Умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт

Област на компетентност	Знания, умения и отношения <i>В резултат на обучението ученикът:</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Топлинни явления	Характеризира телата с обем, маса и температура и измерва тези физични величини.	X		X	X	X			X	X
	Разграничава газове, твърди тела и течности според подреждането и движението на градивните им частици.	X		X	X	X	X			X
	Описва явленията дифузия и топлинно разширение и илюстрира с примери тяхното значение в природата и техниката.	X		X	X	X	X	X		X
	Описва пренасянето на топлина чрез топлопроводност и конвекция и преходите между състоянията на веществата с примери от всекидневието, природата и техниката.	X		X	X	X	X	X	X	X
От атома до Космоса	Описва с опростени модели и схеми движението на планетите и спътниците под действие на гравитационни сили и явления, свързани с движенията на Земята и Луната (фази на Луната, затъмнения).	X		X	X	X	X		X	X
	Дава примери за космически апарати, космически изследвания и тяхното значение.	X		X	X	X	X	X	X	X
	Разделя по определени признаци планетите от	X		X	X	X	X			X

	Слънчевата система на две групи.									
	Разпознава Полярната звезда и някои най-известни съзвездия.	X		X	X	X	X		X	X
	Посочва Слънчевата система като част от нашата Галактика - една от многото галактики във Вселената.	X		X	X	X	X			X
Електрични, магнитни и светлинни явления	Описва качествено наелектризирането на телата, взаимодействието на електричните заряди, протичането на електричен ток в прости електрически вериги и разликата между проводници и изолатори.	X		X	X	X	X		X	X
	Обяснява с примери, че при топлинното, светлинното и механичното действие на електричния ток се извършва преобразуване на електрична енергия.	X		X	X	X	X		X	X
	Познава и спазва основни правила за безопасна работа с електрически уреди.	X		X	X	X	X			X
	Илюстрира с примери действието на магнитни сили (постоянни магнити), приложението на магнитните материали и магнитното действие на електричния ток (електромагнит).	X		X	X	X	X			X
	Представя с лъчи (на качествено равнище) разпространението и отражението на светлината, получаването на сянка и пренасянето на енергия.	X		X	X	X	X	X		X
Движение и сили	Разграничава видове движение (според траекторията) и прилага закона за пътя при равномерните движения - в примери от транспорта и безопасността на движението.	X		X	X	X	X	X		X
	Характеризира силите (големина, посока и приложна точка) и тяхното действие	X		X	X	X	X	X		X

	(уравновесяване на сили, промяна на движението на телата, деформации).									
	Описва качествено чрез опити, схеми и примери силата на тежестта, силите на триене и изтласкващата сила - от какво зависят, приложения (полезно и вредно триене, плаване).	X		X	X	X	X	X		X
	Обяснява с примери предимствата при използване на прости механизми (лостове и макари).	X		X	X	X	X	X		X
	Разграничава натиск и налягане при твърди тела, газове и течности и пресмята налягане и плътност.	X		X	X	X				X
Класификация на веществата и номенклатура	Разграничава (на схема и/или модел) вещества от смеси.			X		X			X	
	Описва разлики в свойствата на вещества и смеси.	X		X		X				
	Различава по схеми и модели прости и сложни вещества (химични съединения).			X		X				
Строеж и свойства на веществата	Описва характерни свойства на водата и на съставните части на въздуха.	X		X						
	Описва разтворите като смеси от вещества.	X		X						
	Описва веществата като изградени от атоми, йони и молекули.			X	X					
	Описва словесно и с модели характерни свойства на кислород, на водород и на желязо.	X		X	X				X	
Значение на веществата и опазване на околната среда	Свързва свойствата на веществата със значението им за човека.			X		X				X
	Описва въздействието на някои вещества върху околната среда и здравето на човека.	X		X	X		X			X
	Дава примери за вещества - замърсители на околната среда.			X	X	X				X

	Оценява дейности, насочени към опазване на околната среда.	X		X			X	X		X
Химични процеси	Разпознава видове химични процеси по броя на изходните вещества и на продуктите на реакцията (химично съединяване и химично разлагане).			X		X				
	Изброява признаци и условия за протичане на химичните процеси.			X		X				
	Дава примери за процеси, които протичат с отделяне или поглъщане на топлина.			X		X				
	Описва качествено скоростта на химичните процеси.	X		X						
Структура на организмите и жизнени процеси при многоклетъчните организми	Назовава, описва и означава (върху изображение) устройство на клетка, органи, системи от органи и жизнени процеси при многоклетъчни организми.	X		X	X	X	X		X	X
	Сравнява и групира организми по устройство и функции.	X		X	X	X	X	X		X
	Доказва връзки и зависимости между устройство и жизнени процеси при групи организми.	X		X	X	X	X	X	X	X
Човешкият организъм (превенция на здравето)	Назовава, описва и означава (върху изображение) органи, системи от органи и жизнени процеси при човека.	X		X	X	X	X		X	X
	Доказва връзки и зависимости между устройство и жизнени процеси в човешкия организъм.	X		X		X	X	X	X	X
	Назовава увреждания и заболявания на човека и предпоставки за възникването им.	X		X		X	X		X	X
	Описва правила за превенция и здравословен начин на живот.	X		X	X	X	X	X	X	X
Организъм - среда	Свързва състоянието на околната среда със здравето на човека.	X		X	X	X	X	X	X	X
	Описва и илюстрира с примери разнообразието от организми в България.	X		X	X	X	X		X	X

	Прогнозира резултати от въздействия на човека върху природата.	X		X	X	X	X	X	X	X
Наблюдения, експерименти, изследване	Извлича и представя информация от/чрез текст, прости модели, схеми, графики, таблици и чрез информационно-комуникационни технологии.	X	X	X	X	X	X	X		X
	Извършва наблюдения на обекти в природата и в учебната лаборатория, като анализира наблюдаваното.	X		X		X	X			X
	Извършва експерименти за определяне на обем, маса, температура и сила (със силомер) и за разделяне на смеси.	X		X		X	X			
	Оценява и подкрепя дейности, насочени към опазване на личното и общественото здраве и на околната среда.	X		X	X	X	X	X	X	X

Приложение № 15

**ИЗИСКВАНИЯ ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ОБУЧЕНИЕТО
ПО УЧЕБНИЯ ПРЕДМЕТ БИОЛОГИЯ И ЗДРАВНО ОБРАЗОВАНИЕ**

СТЕПЕН НА ОБРАЗОВАНИЕ: ОСНОВНА	ЕТАП: ПРОГИМНАЗИАЛЕН
---------------------------------------	-----------------------------

СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ПРЕДМЕТА В СЪОТВЕТНИЯ ЕТАП

- Да се усвоят знания и да се формират умения и отношения, свързани с многообразието на организмовия свят на структурна, функционална и систематична основа
- Да се формират умения и отношения, свързани с ключовите компетентности по природни науки и с други ключови компетентности
- Да се формират практически умения за работа с лабораторни прибори, уреди и апарати, наблюдение и изследване на природни обекти
- Да се създаде интерес към изучаване на живата природа и нейното опазване

ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТ, ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО (ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И ОТНОШЕНИЯ) И ВРЪЗКАТА ИМ С ОТДЕЛНИ КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНТНОСТИ

1	Компетентности в областта на българския език
2	Умения за общуване на чужди езици
3	Математическа компетентност и основни компетентности в областта на природните науки и на технологиите
4	Дигитална компетентност
5	Умения за учене
6	Социални и граждански компетентности
7	Инициативност и предприемчивост
8	Културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество
9	Умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт

Област на компетентност	Знания, умения и отношения В резултат на обучението ученикът:	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Структура, жизнени процеси и класификация на организмите	Назовава таксони, в които са групирани организмите.	X		X		X				
	Разпознава (в текст или изображение) основни таксони от петте царства организми и техни представители.	X		X	X	X				X
	Сравнява и групира представители на един и същи таксон.	X		X	X	X		X		
	Назовава, описва и означава (върху изображение) типове клетки, тъкани, органи, системи от органи и жизнени процеси при едноклетъчни и многоклетъчни организми.	X		X	X	X			X	X
	Доказва връзки и зависимости между устройство и жизнени процеси при групи организми.	X		X	X	X		X	X	X
Организъм - среда	Представя същността и значението на устойчивото развитие за човечеството.	X		X	X	X	X	X	X	X
	Свързва представители на различните царства организми с дейности на човека.	X		X	X	X	X	X	X	X
	Изяснява влиянието на околната среда върху здравето на човека.	X		X	X	X	X	X	X	X

Област на компетентност	Знания, умения и отношения В резултат на обучението ученикът:	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Описва и илюстрира с примери биоразнообразието и защитени природни обекти в България.	X		X	X	X	X		X	X
	Прогнозира резултати от въздействия на човека върху природата.	X		X	X	X	X	X	X	X
Наблюдения, експерименти, изследване	Разчита схеми, таблици, графики, диаграми.	X		X	X	X		X		X
	Извършва наблюдения на обекти в природата и в учебната лаборатория.	X		X	X	X	X	X	X	X
	Моделира структури и процеси.	X		X	X	X		X	X	X
	Прилага правила за здравословен начин на живот и нерисково поведение, последователност от действия за оказване на долекарска помощ.	X		X		X	X	X	X	X
	Оценява и подкрепя дейности, насочени към опазване на личното и общественото здраве и на околната среда.	X		X	X	X	X	X	X	X

Приложение № 16

**ИЗИСКВАНИЯ ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ОБУЧЕНИЕТО
ПО УЧЕБНИЯ ПРЕДМЕТ ФИЗИКА И АСТРОНОМИЯ**

СТЕПЕН НА ОБРАЗОВАНИЕ: ОСНОВНА	ЕТАП: ПРОГИМНАЗИАЛЕН
---------------------------------------	-----------------------------

СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ПРЕДМЕТА В СЪОТВЕТНИЯ ЕТАП

- Формиране на система от взаимносвързани знания и умения за електрични, светлинни и звукови явления, за строежа на атома и атомното ядро, за Слънчевата система и Вселената
- Формиране на ключови компетентности по природни науки (познаване на основни принципи в природата и на основни понятия, принципи и методи на научно познание; установяване на причинно-следствени връзки, разбиране за възможните последствия от въздействието върху околната среда; способност да се използват научни данни за съобщаване на заключения, опиращи се на факти;

способност да се разпознават основните характеристики на научното търсене, както и да се съобщават разсъжденията и заключенията, които са довели до тях; нагласа за любопитство към научния напредък, осъзнаване на напредъка, но също и на свързаните с него ограничения и рискове)

- Развитие на математическа компетентност при използване на модели (формули, графики, схеми) и при решаване на различни проблеми
- Развитие на умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот (разкриване на екологични процеси и явления; единство на нежива и жива природа; за аргументация на правила за безопасна работа, за превенция на шумовото замърсяване, за хармонично общуване с природата)

ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТ, ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО (ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И ОТНОШЕНИЯ) И ВРЪЗКАТА ИМ С ОТДЕЛНИ КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНТНОСТИ

1	Компетентности в областта на българския език
2	Умения за общуване на чужди езици
3	Математическа компетентност и основни компетентности в областта на природните науки и на технологиите
4	Дигитална компетентност
5	Умения за учене
6	Социални и граждански компетентности
7	Инициативност и предприемчивост
8	Културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество
9	Умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт

Област на компетентност	Знания, умения и отношения В резултат на обучението ученикът:	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Електричество	Дефинира електричен ток и основни величини, които го характеризират.	X		X		X				
	Коментира действието на електричния ток върху човешкия организъм и мерките за безопасна работа с електрически уреди.	X		X		X	X	X		X
	Пресмята ток, напрежение, съпротивление, отделено количество топлина и мощност на тока в прости електрически вериги.	X		X		X		X		X
Светлина и звук	Описва разпространението, отражението, пречупването и разлагането на светлината (спектр, цвят на телата)	X		X	X	X			X	X

[illegible]

ИЗИСКВАНИЯ ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ОБУЧЕНИЕТО ПО УЧЕБНИЯ ПРЕДМЕТ ХИМИЯ И ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

СТЕПЕН НА ОБРАЗОВАНИЕ: ОСНОВНА	ЕТАП: ПРОГИМНАЗИАЛЕН
---------------------------------------	-----------------------------

СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ПРЕДМЕТА В СЪОТВЕТНИЯ ЕТАП

- Формиране на знания и умения от учениците за химичната символика; за свойствата и приложението на прости вещества и химични съединения и за опазването на околната среда; за периодичния закон и закономерности в Периодичната система (таблица)
- Формиране и развиване на умения за: извършване на прости химични опити при спазване на правила за безопасна работа; извършване на прости пресмятания на физични величини; търсене и извличане на информация от различни източници (текстове, таблици, схеми, модели), включително и чрез използване на информационно-комуникационни технологии
- Формиране и развиване на интелектуални умения за целенасочено наблюдаване, описване, разпознаване, сравняване на вещества, процеси и явления по зададени признаци
- Формиране на отговорно отношение към собственото здраве и здравето на другите, към околната среда и нейното опазване

ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТ, ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО (ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И ОТНОШЕНИЯ) И ВРЪЗКАТА ИМ С ОТДЕЛНИ КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНТНОСТИ

1	Компетентности в областта на българския език
2	Умения за общуване на чужди езици
3	Математическа компетентност и основни компетентности в областта на природните науки и на технологиите
4	Дигитална компетентност
5	Умения за учене
6	Социални и граждански компетентности
7	Инициативност и предприемчивост
8	Културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество
9	Умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт

Област на компетентност	Знания, умения и отношения <i>В резултат на обучението ученикът:</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Класификация на веществата и номенклатура	Разграничава прости вещества и химични съединения по химични формули и модели.			X	X	X				
	Класифицира изучените прости вещества и техни съединения като метали и неметали, оксиди, соли, основи и киселини.			X		X				
	Различава алкални метали и неметали от халогенната група по описание на свойствата им.	X		X		X				
	Записва с химични знаци и формули химични елементи, прости вещества и химични съединения.			X		X				
	Образува по правила наименованията на бинарни неорганични съединения по дадени формули.			X		X				
	Описва структурата на Периодичната таблица.	X		X		X				
	Определя мястото на химичните елементи в Периодичната система (таблица) и го свързва със свойствата на техните прости вещества и химични съединения.			X		X				
Строеж и свойства на веществата	Описва свойствата на веществата натрий, хлор, натриева основа и солна киселина.	X		X		X				X
	Разпознава натриева основа и солна киселина по свойства.			X		X				
	Предвижда свойства на метали и неметали и на техни химични съединения по мястото им в Периодичната система (таблица).	X		X		X				
Значение на веществата и опазване на околната среда	Свързва свойствата на веществата със значението им за човека.			X	X	X	X	X		X
	Описва въздействието на някои вещества върху човека и околната среда.	X		X		X	X	X	X	X

[illegible]

ИЗИСКВАНИЯ ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ОБУЧЕНИЕТО ПО УЧЕБНИЯ ПРЕДМЕТ ПО МУЗИКА

СТЕПЕН НА ОБРАЗОВАНИЕ : ОСНОВНА	ЕТАП: НАЧАЛЕН
--	----------------------

СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ПРЕДМЕТА В СЪОТВЕТНИЯ ЕТАП

- Изграждане на умения в областта на основните видове музикални дейности - изпълнение, слушане и импровизация
- Овладяване на основни знания и умения във връзка със същността на музиката и социалната ѝ роля
- Създаване на условия за разгръщане на личностните музикални заложби и интереси
- Създаване на предпоставки учениците да изпитват радост от общуването с музиката, провокира тяхната артистичност и въображение
- Създаване на условия за изява на толерантно избирателно отношение към явления от различни типове и видове музика и от различни музикални култури и способност за мотивиране на личните музикални предпочитания

ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТ, ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО (ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И ОТНОШЕНИЯ) И ВРЪЗКАТА ИМ С ОТДЕЛНИ КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНТНОСТИ

1	Компетентности в областта на българския език
2	Умения за общуване на чужди езици
3	Математическа компетентност и основни компетентности в областта на природните науки и на технологиите
4	Дигитална компетентност
5	Умения за учене
6	Социални и граждански компетентности
7	Инициативност и предприемчивост
8	Културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество
9	Умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт

Област на компетентност	Знания, умения и отношения <i>В резултат на обучението ученикът:</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Музикална практика: музициране, възприемане на музика	Пее с целия текст и с точна интонация пет песни по свой избор от училищния репертоар, включително "Родина" (муз. Г. Спасов; текст Мл. Исаев) и "Де е България" (популярна песен по текст на Ив. Вазов).	X				X	X		X	

	Пее предпочитана песен, включително и от извънучилищен репертоар.	X	X					X	X	
	Импровизира ритмичен съпровод.				X			X	X	
	Разпознава четири, определени от учителя, инструментални творби от училищния репертоар и определя характера и настроението им.	X							X	
	Изпява по ноти кратки мелодически последования.					X			X	
Елементи на музикалната изразност	Определя характер, темпо, динамика, повторност, подобие и различие в подходяща музика.			X	X				X	
	Разпознава по тембър и по външен вид акустични музикални инструменти и определя принадлежността им към групи и изпълнителски състави.				X				X	
	Определя по усет завършеност и незавършеност на мелодия, характерна звучност на минор, мажор и на българския музикално-песенен фолклор.				X				X	
	Разпознава метрума и размера на музика в 2/4, 3/4, 4/4 и метрума на музика в 5/8, 7/8, 9/8.			X					X	
	Разпознава по слух кратки и дълги тонови трайности и ги свързва със съответните нотни стойности до осмина.			X					X	
	Разпознава нотите в първа октава и най-често срещаните писмени знаци в нотописа.								X	
Музика и игра	Знае обредно-обичайната същност на най-популярни български фолклорни празници.						X		X	
	Танцува основни движения по музика с характерна ритмика и мелодика на право хоро и ръченица.						X	X	X	X
	Импровизира танцови движения върху характерна танцова музика.						X	X	X	

	Изпълнява детски фолклорни игри.	X					X	X	X	X
--	----------------------------------	---	--	--	--	--	---	---	---	---

СТЕПЕН НА ОБРАЗОВАНИЕ: ОСНОВНА	ЕТАП: ПРОГИМНАЗИАЛЕН
---------------------------------------	-----------------------------

СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ПРЕДМЕТА В СЪОТВЕТНИЯ ЕТАП

- Обучението по музика в прогимназиален етап е насочено към овладяване на базисни знания, умения и отношения, свързани със спецификата на музикалното изкуство във всичките му разнообразни прояви и с изграждането на музикалноизпълнителски, музикалноаналитични, когнитивни, социални, творчески и други компетентности у ученика, в контекста на задължителните ключови компетентности за учене през целия живот съобразно европейската референтна рамка
- Тези изисквания за резултатите от обучението по учебния предмет музика са предназначени за прогимназиалния етап от задължителното обучение по музика, което започва в V клас и завършва в VII клас
- Акцент се поставя върху знания за българския фолклор и фолклора на други етноси
- Усвояват се знания за българското професионално музикално творчество след Освобождението до 21. век
- Надграждат се знания за музикалните форми, жанрове и принципи на формообразуване, както и умения за разпознаването им

ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТ, ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО (ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И ОТНОШЕНИЯ) И ВРЪЗКАТА ИМ С КЛЮЧОВИТЕ КОМПЕТЕНТНОСТИ

1	Компетентности в областта на българския език
2	Умения за общуване на чужди езици
3	Математическа компетентност и основни компетентности в областта на природните науки и на технологиите
4	Дигитална компетентност
5	Умения за учене
6	Социални и граждански компетентности
7	Инициативност и предприемчивост
8	Културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество
9	Умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт

Област на компетентност	Знания, умения и отношения В резултат на обучението ученикът:	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Музикална практика:	Знае пет песни по избор от училищния репертоар, включително "Химн на Европа", "Химн на Република България" и "Химн на	X				X	X		X	

музициране, възприемане на музика	Св. Св. Кирил и Методий", и ги интерпретира според възможностите си;											
	Знае предпочитани песни от извънучилищен репертоар;	X	X					X		X		
	Знае пет творби от репертоара за възприемане;	X						X		X		
	Знае три теми от изучавани музикални произведения и ги свързва със съответната творба и автор;	X						X		X		
	Познава пет различни по вид танца и играе три от тях.						X	X				
Музика и съвременни информационни технологии	Познава основни медийни и мултимедийни начини за реализация на музика;		X	X	X	X						
	Знае основни начини за търсене, събиране, съхранение, обработка и разпространение на информация за музиката и аудио-информация, използва компютърни програми.			X	X	X			X			
Елементи на музикалната изразност	Познава изразителните възможности на мелодията; Разпознава характерни изразни средства в музиката от различни жанрове;	X					X			X		
	Познава характерни метрични явления и ритмични групи: безмензурност, неравноделни метруми, синкоп, триола, открива размер в примери;	X					X			X		
	Знае състава на инструментални групи и видове оркестри, определя принадлежност на музикални инструменти и инструментални състави към установените в практиката групи и видове.	X					X			X		
Музикални жанрове и форми	Знае основни формообразуващи принципи в музиката, открива ги в музикални форми и в различни жанрове;	X					X			X		
	Изброява типични белези на изучавани музикални форми и ги открива в музика от различни жанрове;	X					X			X		

	Познава различни жанрове с разпространението и функцията им в миналото и днес и ги свързва с името на поне един автор и произведение.	X				X	X			
Музика, култура, общество	Познава музика, обичаи и обреди от различни фолклорни области на България, вкл. от своя регион;	X					X		X	
	Познава музиката на други народи и етноси, открива сходства и различия във фолклорните им традиции;	X					X		X	
	Познава основни периоди в развитието на българската музикална култура; свързва изучавани музикални творби с техните автори;	X					X		X	
	Знае практики, форми, популярни понятия и термини от съвременното функциониране на музиката;	X					X	X	X	
	Знае десет музиканти и музикални формации от различни жанрове и стилове и ги свързва с типични произведения.	X					X	X	X	

Приложение № 19

ИЗИСКВАНИЯ ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ОБУЧЕНИЕТО ПО УЧЕБНИЯ ПРЕДМЕТ ИЗОБРАЗИТЕЛНО ИЗКУСТВО

СТЕПЕН НА ОБРАЗОВАНИЕ: ОСНОВНА	ЕТАП: НАЧАЛЕН
---------------------------------------	----------------------

СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ПРЕДМЕТА В СЪОТВЕТНИЯ ЕТАП

- Развитие на творческите способности и въображение
- Възпитаване на естетическо отношение при общуване с произведения на изкуството
- Запознаване с различните видове, жанрове и изразни средства на изобразителните изкуства
- Овладяване на умения за използване на пособия и техники за изобразяване върху плоскост и в действителното пространство по натура, памет и представа
- Формиране на съзнателен интерес към изобразителното изкуство с примери от българското и световното изкуство

ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТ, ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО (ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И ОТНОШЕНИЯ) И ВРЪЗКАТА ИМ С ОТДЕЛНИ КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНТНОСТИ

	Проявява отношение при изобразяване на различни обекти, явления и ситуации.	X							X	
Зрител и творба	Разкрива най-общо съдържанието на произведение от изобразителното изкуство.	X							X	
	Изразява своите впечатления от възприеманите художествени произведения.	X			X	X		X	X	
	Разграничава произведения на изобразителното изкуство по вид и жанр.								X	
	Изразява творческо отношение при възприемане на художествена творба.	X						X	X	
Визуална комуникация	Различава съвременни средства за визуална информация и комуникация.		X		X		X			X
	Обяснява основни понятия, свързани с разнообразни средства за визуална информация и комуникация.	X							X	
	Използва визуални средства за информация и комуникация				X	X				
	Разбира важността на естетическите фактори в ежедневието.							X	X	
Материали и техники	Определя различни материали и техники.								X	
	Анализира най-общо връзката между материал и техники.					X			X	X
	Прилага различни материали и техники самостоятелно и в група.					X		X		
	Използва технологиите на информационното общество за изява на творчеството.				X	X			X	X

СТЕПЕН НА ОБРАЗОВАНИЕ: **ОСНОВНА**

ЕТАП: **ПРОГИМНАЗИАЛЕН**

СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ПРЕДМЕТА В СЪОТВЕТНИЯ ЕТАП

- Възприемане и осъзнаване на творчески идеи, на обекти и на действия, които разкриват важни страни от историята на изкуството и културата
- Изграждане на специфични знания и умения чрез изобразителна дейност
- Развиване на мотивацията и въображението чрез форми на творческа

изява и комуникация

- Формиране на естетическа и художествена култура у учениците и стимулиране на творческите им способности
- Развиване на познание за съвременната визуална култура и съществуващите модели за нейното описание и анализиране

ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТ, ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО (ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И ОТНОШЕНИЯ) И ВРЪЗКАТА ИМ С ОТДЕЛНИ КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНТНОСТИ

1	Компетентности в областта на българския език									
2	Умения за общуване на чужди езици									
3	Математическа компетентност и основни компетентности в областта на природните науки и на технологиите									
4	Дигитална компетентност									
5	Умения за учене									
6	Социални и граждански компетентности									
7	Инициативност и предприемчивост									
8	Културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество									
9	Умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт									
Области на компетентност	Знания, умения и отношения В резултат на обучението си ученикът:	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Изкуство и общество	Познава историческото развитие на изкуството по епохи: праисторическо, древно, антично и средновековно изкуство; Ренесанс, изкуство на новото време; модерно и съвременно изкуство.	X	X		X	X	X	X	X	X
	Описва видовете и жанровете в изкуството, съпоставя класически и модерни изрази средства, нови и най-нови медии, традиционни форми.	X	X		X	X	X	X	X	X
	Демонстрира умения за четене и писане на текстове за изкуството, като разбира и използва ключови термини и понятия.	X	X		X	X	X	X	X	X

	Интерпретира творби на изкуството чрез портфолио, като показва умения за анализ и критическо отношение.	X	X		X	X	X	X	X	X
Изобразителни дейности	Наблюдава обекти и създава скици и рисунки по натура, памет и въображение.			X		X		X	X	X
	Подбира изразни средства и прилага творчески умения за създаване на творби на изобразителните изкуства на базата на лични преживявания, наблюдения и въображение.	X		X		X		X	X	X
	Разработва и представя проекти в областта на традиционните изкуства и съвременния дизайн.	X		X	X	X	X	X	X	X
	Разбира и прилага изобразителни методи и способи за изграждане на творбата: композиция, форма, цвят и пространство.	X		X		X		X	X	X
Визуална култура и	Проявява толерантност и уважение към културното многообразие и създава	X	X		X	X	X	X	X	X

електронни медии	творби по теми, насочени към социални и общностни проблеми и ценности.									
	Изследва глобални въпроси на съвременния свят, като използва дигитални произведения, които интегрират образ и текст.	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	Развива визуална грамотност и разработва проекти, като използва информационни технологии и интернет.	X	X	X	X	X		X	X	X
	Разпознава и разработва базирани върху изкуството инициативи и дейности за опазване на околната среда и устойчиво развитие.	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Приложение № 20

ИЗИСКВАНИЯ ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ОБУЧЕНИЕТО ПО УЧЕБНИЯ ПРЕДМЕТ ТЕХНОЛОГИИ И ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО

СТЕПЕН НА ОБРАЗОВАНИЕ: ОСНОВНА	ЕТАП: НАЧАЛЕН
---------------------------------------	----------------------

СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ПРЕДМЕТА В СЪОТВЕТНИЯ ЕТАП

- Овладяване на основни знания, умения и отношения, свързани с техниката и технологиите
- Възпитаване на позитивно отношение към техниката и технологиите и разбиране на ролята им в живота на хората
- Изграждане на основни знания, умения и отношения, свързани със съвременния икономически живот
- Разбиране значимостта на различни професии и необходимостта от лидери за развитието на общността
- Възпитаване в инициативност, предприемчивост и отговорност
- Изграждане на позитивно отношение към труда, опазването на природните ресурси и природосъобразното поведение

ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТ, ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО (ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И ОТНОШЕНИЯ) И ВРЪЗКАТА ИМ С ОТДЕЛНИ КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНТНОСТИ

1	Компетентности в областта на българския език
2	Умения за общуване на чужди езици
3	Математическа компетентност и основни компетентности в областта на природните науки и на технологиите
4	Дигитална компетентност

5	Умения за учене
6	Социални и граждански компетентности
7	Инициативност и предприемчивост
8	Културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество
9	Умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт

Област на компетентност	Знания, умения и отношения <i>В резултат на обучението ученикът:</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Техника и безопасност	Познава принципно устройство и функции на популярни машини и механизми.					X				
	Изработва модели на механизми.			X						
	Познава предназначението на популярна битова техника и нейното безопасно и природосъобразно използване.	X				X				X
	Свързва рационалната организация и контрола на дейностите с качеството на продукта.						X	X		
	Използва и съхранява правилно и безопасно инструменти и материали.					X		X		
Технологии	Използва подходящи инструменти и достъпни технологични операции за ръчна обработка на материали.			X						
	Има обща представа за технологичен процес - среда, етапи, съдържание, последователност, краен продукт.			X						

	Познава значението на информационните технологии като фактор за развитие на съвременното общество.				X		X			
	Познава технологии за студена обработка на хранителните продукти при приготвяне на храна - почистване, измиване, нарязване.									X
	Изброява правила за отглеждане на домашни животни и растения.						X			X
	Илюстрира с примери положителното и отрицателното влияние на техниката и технологиите върху живота на хората.								X	X
Инициативност и предприемчивост	Разбира значението на основни икономически понятия, като: труд, доход,	X						X		
	разход, професия, заплата, семеен бюджет, стока, услуга и др.									
	Предлага идеи за решаване на икономически проблеми на практическа основа.	X						X		
	Свързва производството на стоки и услуги със задоволяване на личните и на обществените потребности.			X				X		X
	Разбира, че продуктите се произвеждат, разменят и продават.		X					X		
	Разбира значението на личната отговорност, инициативността и предприемчивостта за личния и обществения напредък.						X			
	Проявява активност, изобретателност и въображение в работата по различни теми и проекти.				X			X		X

Конструирание и моделиране	Илюстрира идеи с технически рисунки и скици.			X						
	Съставя план за изработване на изделие по етапи и дейности.	X								
	Използва различни информационни източници при конструирание и моделиране на изделие.		X		X			X		
	Оценява своята и работата на другите по определени критерии.							X		X
	Прилага различни начини за комбиниране, свързване и сглобяване на детайли и компоненти.								X	
	Проучва и тества материали и конструкции за здравина, устойчивост и функционалност.					X				
СТЕПЕН НА ОБРАЗОВАНИЕ: ОСНОВНА		ЕТАП: ПРОГИМНАЗИАЛЕН								

СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ПРЕДМЕТА В СЪОТВЕТНИЯ ЕТАП

1. Изгражда се базовата технологична компетентност на учениците, свързана със:

- използване на техника за ръчна и машинна обработка на материали;
- самостоятелно разработване на проекти чрез прилагане на достъпни програмни продукти и на дигитални средства за комуникация и контрол.

2. Поставя се началото на формиране на ключовата компетентност

"Инициативност и предприемчивост" чрез:

- навлизане в реална икономическа среда;
- проучване на добри предприемачески практики;
- изява на предприемаческа инициатива.

3. Формира се отношение към здравословен и безопасен начин на живот и работа, към спазване на екологичните норми и принципите за устойчиво развитие на обществото.

4. Създават се условия за осъществяване на осъзнат избор на образование и професия.

ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТ, ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО (ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И ОТНОШЕНИЯ) И ВРЪЗКАТА ИМ С ОТДЕЛНИ КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНТНОСТИ

1	Компетентности в областта на българския език
2	Умения за общуване на чужди езици

3	Математическа компетентност и основни компетентности в областта на природните науки и на технологиите
4	Дигитална компетентност
5	Умения за учене
6	Социални и граждански компетентности
7	Инициативност и предприемчивост
8	Културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество
9	Умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт

Област на компетентност	Знания, умения и отношения <i>В резултат на обучението ученикът:</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Проектиране, планиране и оценяване на технологични процеси и обекти	Познава етапите на технологичния процес.			X		X				
	Описва технологичната последователност на операциите за изработване на изделие.	X		X						
	Изпитва и установява свойства на материалите.			X						
	Оценява свои и чужди решения в разработвани проекти.			X			X	X	X	
	Изработва скици и чертежи.			X		X			X	
Битова и производствена техника	Познава начини за пренасяне, съхраняване и преобразуване на енергия.	X		X		X		X		X
	Работи с машини и инструменти, съобразно експлоатационните изисквания.		X	X	X	X				X
	Спазва правилата за безопасна работа и енергийна ефективност с използваната техника.			X	X	X				X
	Демонстрира умения за поддържане на хигиена на бита и работната среда.			X	X	X				X
Обработване, сглобяване и	Познава и избира начини и режими на обработване.			X		X		X		

комбиниране на материали, продукти и модули	Използва основни технологични операции при обработване на материали и продукти.			X		X				X
	Аргументира и прилага технологичен процес при изработване на изделия.	X		X	X	X		X	X	
	Комбинира и съединява материали и компоненти според свойствата им.			X		X			X	
	Използва разглобяеми и неразглобяеми съединения.			X		X			X	
	Използва техническа терминология за описание на машини, инструменти, материали и процеси.	X	X	X	X	X				
Комуникация и контрол в бита и трудовите процеси	Познава средства за комуникация и контрол, използвани в ежедневието.	X	X	X	X	X	X			
	Измерва големина на физически величини.			X	X	X				

Приложение № 21

ИЗИСКВАНИЯ ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ОБУЧЕНИЕТО ПО УЧЕБНИЯ ПРЕДМЕТ
ФИЗИЧЕСКО ВЪЗПИТАНИЕ И СПОРТ

СТЕПЕН НА ОБРАЗОВАНИЕ: ОСНОВНА	ЕТАП: НАЧАЛЕН
-----------------------------------	---------------

СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ФИЗИЧЕСКО ВЪЗПИТАНИЕ И
СПОРТ В НАЧАЛНИЯ ЕТАП

- Познаване на основни термини за изпълнение на физическите упражнения и разбиране на връзката между тях за прилагане в игровата дейност
- Усъвършенстване на основните естествено-приложни двигателни действия
- Достигане на определено равнище на основните двигателни качества в съответствие със сензитивните периоди на възрастта
- Придобиване на способности за адаптация към изменящите се условия на природната и на социалната среда чрез целенасочена двигателна дейност в подкрепа на устойчивото развитие
- Придобиване на положително отношение към спортните дейности като условие за формиране на траен интерес за занимания с физически упражнения и спорт през целия живот и участие в училищни състезания и първенства

Изисква се овладяване на съдържанието на трите задължителни области на учебно съдържание и най-малко на един спорт или на една двигателно-познавателна дейност от избираемите области на учебно съдържание.

ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТ, ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО
(ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И ОТНОШЕНИЯ) И ВРЪЗКАТА ИМ С ОТДЕЛНИ КЛЮЧОВИ
КОМПЕТЕНТНОСТИ

1	Компетентности в областта на българския език
2	Умения за общуване на чужди езици
3	Математическа компетентност и основни компетентности в областта на природните науки и на технологиите
4	Дигитална компетентност
5	Умения за учене
6	Социални и граждански компетентности
7	Инициативност и предприемчивост
8	Културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество
9	Умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт

Област на компетентност	Знания, умения и отношения <i>В резултат на обучението ученикът:</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	9
ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ ОБЛАСТИ НА УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ										
Лека атлетика	Прилага основни умения и навици, свързани с бягане, скачане и хвърляне, и ги прилага в състезателни условия и игри. Притежава необходимото равнище на физическа дееспособност. ----- Изпълнява ходене и бягане, скачане, хвърляне и тласкане с отчитане на параметрите за годност за участие на лица с увреждания според медицинските класификации.			X		X				X
Гимнастика	Демонстрира приложни двигателни умения и навици. Изпълнява упражнения от основната и спортната гимнастика. Изпълнява народни хора и танци. ----- Прилага упражнения и индивидуални комплекси и комбинации с отчитане на параметрите за годност за участие на лица с увреждания според медицинските класификации.					X		X	X	X
Спортни игри	Използва основни технически действия с топка: водене, подаване, ловене (спиране), стрелба, удар от подвижните, спортно-подготвителните игри и ги прилага в спортните игри баскетбол, хандбал и футбол. ----- Изпълнява основни технически действия с отчитане на параметрите за годност за участие на лица с увреждания според медицинските класификации.		X			X	X	X		X

ИЗБИРАЕМИ ОБЛАСТИ НА УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ									
Плуване, водни спортове	Разпознава опасности около и във водна среда. Прилага умения за самопомощ и помощ във водна среда. Изпълнява и прилага елементите от техниката на плувните стилове кроул и гръбен кроул. ----- Изпълнява упражнения и комбинации от тях във водна среда с отчитане на параметрите за годност за участие на лица с увреждания според медицинските класификации.			X		X		X	X
Туризм, ориентиране, зимни спортове	Възпроизвежда и прилага мерки за опазване на природата. Придвижва се в група по разнообразен терен в пресечена местност с различен наклон, ориентира се в местността. ----- Изпълнява елементи от планинска техника с отчитане на параметрите за годност за участие на лица с увреждания според медицинските класификации.	X				X		X	X
Ракетни спортове	Познава и изпълнява удари и сервис, специфични за бадминтона, тениса на маса или тениса. Използва и прилага изучените елементи и действия в щафетни и спортно-подготвителни игри. ----- Изпълнява придвижвания, основни хватове и удари, свързани с ракетните спортове, с отчитане на параметрите за годност за участие на лица с увреждания според медицинските класификации.		X			X	X	X	X

СТЕПЕН НА ОБРАЗОВАНИЕ: ОСНОВНА	ЕТАП: ПРОГИМНАЗИАЛЕН
-----------------------------------	----------------------

СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ФИЗИЧЕСКО ВЪЗПИТАНИЕ И СПОРТ В ПРОГИМНАЗИАЛЕН ЕТАП

- Познаване на основни понятия и правила за изпълнение на двигателни задачи и разбиране на значението на физическите упражнения за здравословния начин на живот
- Придобиване на способности за адаптация към изменящите се условия на природната и на социалната среда чрез целенасочена двигателна дейност в подкрепа на устойчивото развитие
- Повишаване на индивидуалната двигателна подготовка и обогатяване на двигателния опит с общоразвиващи и специални физически упражнения, технически умения и упражнения, както и с изправителен характер
- Достигане на определено равнище на основните двигателни качества в съответствие със сензитивните периоди на възрастта
- Придобиване на знания, двигателни умения и навици за постигане на двигателно-познавателна и техническа подготвеност по вид спорт/спортна дисциплина

Изисква се овладяване на съдържанието на трите задължителни области на учебно съдържание (лека атлетика, гимнастика и най-малко на два отборни спорта от област спортни игри). От избираемите области на учебно съдържание се изисква овладяването на най-малко на един спорт или на една двигателно- познавателна дейност .

ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТ, ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО (ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И ОТНОШЕНИЯ) И ВРЪЗКАТА ИМ С ОТДЕЛНИ КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНТНОСТИ

1	Компетентности в областта на българския език
2	Умения за общуване на чужди езици
3	Математическа компетентност и основни компетентности в областта на природните науки и на технологиите
4	Дигитална компетентност
5	Умения за учене
6	Социални и граждански компетентности
7	Инициативност и предприемчивост
8	Културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество
9	Умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт

Област на компетентност	Знания, умения и отношения <i>В резултат на обучението ученикът:</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	9
ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ ОБЛАСТИ НА УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ										
Лека атлетика	Прилага основите на техниката на бягане на къси и средни разстояния, щафета, скок на дължина и на височина, както и техниката на хвърляне на малка плътна топка или тласкане на плътна топка. Притежава необходимото за възрастта равнище на физическа дееспособност. ----- Изпълнява техниката на ходене и бягане, скачане, хвърляне и тласкане на топка с отчитане на параметрите за годност за участие на лица с увреждания според медицинските класификации.			X		X	X	X		X
Гимнастика	Изпълнява упражнения от основната и спортната гимнастика, художествената гимнастика или акробатиката, аеробиката. Изпълнява народни хора и танци. Прилага танцови комбинации и импровизации. ----- Изпълнява упражнения и индивидуални комплекси и комбинации с отчитане на параметрите за годност за участие на лица с увреждания според медицинските класификации.			X		X	X	X	X	X
Спортни игри	Прилага основни технически елементи от спортните игри (баскетбол, хандбал, волейбол, футбол). Прилага изучените технически елементи в групови взаимодействия. -----	X	X			X	X	X	X	X

	Изпълнява технически действия с топка с отчитане на параметрите за годност за участие на лица с увреждания според медицинските класификации.									
ИЗБИРАЕМИ ОБЛАСТИ НА УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ										
Плуване, водни спортове	Прилага плуване в комбинация от изучените плувни стилове. Прилага основите на техниката на гребане. Прилага основни умения за оказване на помощ във водна среда. ----- Изпълнява упражнения и комбинации във водна среда с отчитане на параметрите за годност за участие на лица с увреждания според медицинските класификации.			X		X	X	X		X
Туризм, ориентиране, зимни спортове	Познава и използва основни елементи от ски техника. Прилага основна планинска техника (придвижване, катерене и бивакуване). Ориентира се в непозната местност с компас и топографска карта. Знае и прилага мерки за опазване на природата. ----- Изпълнява елементи от планинската техника, ориентиране или ски техника с отчитане на параметрите за годност за участие на лица с увреждания според медицинските класификации.	X	X	X			X	X	X	X
Ракетни спортове	Прилага основни елементи от техниката на бадминтон. Прилага основни елементи от техниката на тенис на маса. Прилага основни елементи от техниката на тенис. ----- Изпълнява елементи от техниката на ракетните					X	X	X	X	X

	спортове с отчитане на параметрите за годност за участие на лица с увреждания според медицинските класификации.									
Бойни спортове	Изпълнява основни елементи от техниката на борба или карате-до. Прилага основни елементи за самозащита. ----- Изпълнява елементи от техниката на бойни спортове с отчитане на параметрите за годност за участие на лица с увреждания според медицинските класификации.			X		X	X	X		X
Фитнес гимнастически дисциплини	Изпълнява движения и упражнения от каланетика, тае бо аеробика или силови упражнения без, на и с уред. Свързва в комплекси изучените техники. ----- Изпълнява движения и упражнения от фитнес гимнастически дисциплини, свързани в отделни комплекси с отчитане на параметрите за годност за участие на лица с увреждания според медицинските класификации.			X		X	X	X		X
Шахмат	Разпознава и използва базовите тактически идеи и прийоми в шахмата, основните принципи на игра в ендшпила и мителшпила. Използва базови схеми за игра в мителшпила. ----- Познава основни комбинации с отчитане на параметрите за годност за участие на лица с увреждания според медицинските класификации.			X	X	X		X	X	X